

Sárospatak Város Polgármesterétől

3950 Sárospatak, Kossuth u. 44.
Tel.: 47/513-240 Fax: 47/311-404
E-mail: sarospatak@sarospatak.hu

12.575/2010.

Előterjesztés
- a képviselő-testületnek -
A Carolina Óvoda és Bölcsőde
Nevelési Programjának jóváhagyásáról

Tisztelt Képviselő-testület!

Korábbi döntésünknek megfelelően az óvodai nevelést ellátó intézményünk, 2010 augusztus 1-jétől hatályba lépett Alapító Okirata szerint, a Carolina Óvoda és Bölcsőde nevet viseli.

A rövid időn belül végleges helyre költöző intézmény és annak tagintézménye – Carolina Óvoda és Bölcsőde József Attila úti Tagintézménye – új nevelési programmal, szervezeti és működési szabályzattal, minőségirányítási programmal és teljesítményértékelési rendszerrel kezdi meg a 2010/2011-es nevelési évet. Ehhez fenntartói jóváhagyás szükséges.

Önkormányzatunk Szervezeti és Működési Szabályzata szerint a nevelési program jóváhagyása a képviselő-testület hatáskörébe, míg a többi dokumentumot az Oktatási, Ifjúsági és Sportbizottság átruházott hatáskörében hagyja jóvá.

A Carolina Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete,
Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program

- az egészséges életmód
- a természetszeretet, a környezetvédelem,
- a művészeti nevelés tükrében

címmel elkészítette nevelési programját. A címből is látszik, hogy a korábbi programok részterületei megjelenítésre kerültek, így őrizve a szakmai önállóságot. A program külön kitér erre és biztosítja az óvodai csoportok számára a pedagógusok szakmai választását a fenti területekből.

A program elemzését, vizsgálatát, az óvodai nevelés területének közoktatási szakértőjével elkészítettük. A szakértő végig tekintette a program elemeit, szakaszait és a fenntartónak jóváhagyásra javasolja azt.

Az intézmény programja tartalmazza a bölcsődei nevelés szakmai programját is, hiszen a bölcsődei nevelés feladatait már 1994-től, mint az óvodába integrált intézményegység látja el. A program belső – intézményi szintű – elfogadása megtörtént, ezt a legitimációs záradék tartalmazza.

Tisztelt Képviselő-testület!

Kérem, hogy a Carolina Óvoda és Bölcsőde Nevelési Programját – a megvitatást követően, jóváhagyni szíveskedjen.

Sárospatak, 2010. augusztus 23.

Dr. Hörcsik Richárd

Készítette: Donkó József

SÁROSPATAK VÁROS KÉPVISELŐ-TESTÜLETE

..../..../2010. (IX.02.) KT. számú

h a t á r o z a t a

A Carolina Óvoda és Bölcsőde Nevelési Programjának elfogadásáról

A képviselő-testület a Carolina Óvoda és Bölcsőde Nevelési Programját megtárgyalta és azonnali hatállyal jóváhagyja annak bevezetését.

Felelős: polgármester, intézményvezető

Határidő: azonnali

K.m.f.

Dr. Szabó Rita
aljegyző

Dr. Hörcsik Richárd
polgármester

A kivonat hitelélül:

Carolina Óvoda és Bölcsőde
3950 Sárospatak, Zrínyi u. 40.

CAROLINA ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

SZEMÉLYISÉGGKÖZPONTÚ ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

- **az egészséges életmód**
- **a természetszeretet, a
környezetvédelem**
- **a művészeti nevelés tükrében**

Készítette: az intézmény nevelőtestülete

Sárospatak, 2010. augusztus

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Fejezetcím</i>	<i>Oldalszám</i>
Jogszábiályi háttér	3.
Bevezető	4-7.
I. Helyzetelemzés	8-9.
II. Óvodai nevelésünk jövője	9.
1. Óvodaképünk	10.
2. Gyermekképünk	10.
3. Pedagógusképünk	10.
4. Dajkaképünk	10.
5. Választható kiemelt nevelési területek	11-12.
III. Az óvoda feltételrendszere	12.
1. Személyi feltételek	12-13.
2. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei	14.
IV. Óvodai nevelésünk célja, feladata	14.
1. Egészséges életmódra nevelés	15-16.
2. Érzelmi nevelés és szocializáció	16-17.
3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	17-19.
V. Az óvodai nevelés tevékenységformái	19.
1. Játék	20-21.
2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	21-22.
3. Munkajellegű tevékenység	22.
4. Külső világ tevékeny megismerése	22-24.
5. Művészetekre nevelés	24-27.
6. Mozgásfejlesztés	27-28.
VI. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére	28-29.
VII. Az óvodai élet megszervezése	29-30.
VIII. Az óvoda kapcsolattartási rendszere	30-32.
IX. Gyermekvédelem az óvodában	32-34.
X. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése	34.
XI. Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek integrált óvodai nevelése	34.
XII. Dokumentáció	35-36.
XIII. A bölcsődei nevelés szakmai programja	37-44.
Felhasznált irodalom	45.
Mellékletek jegyzéke	46.
Érvényességi nyilatkozat	47.
Legitimációs záradék	48.
Csatolt mellékletek	3 db
- Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése	
- Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelése	
- Szakértői vélemény	

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- o Az 1993-as évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- o 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- o 2002. évi XXI. törvény a közoktatás módosításáról – a nemzeti és etnikai kisebbségek óvodai neveléséről
- o A 137/1996. (VIII.28.) kormányrendelet alapján kiadott Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- o A Kormány 255/2009. (XI. 20.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet módosításáról
- o A 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- o 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- o 3/2002. (II.15.) OM rendelet a közoktatási minőségbiztosításról és minőségfejlesztésről
- o 2/2005. (III.01.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről
- o Sáropatak Város Képviselő-Testületének 11400-2/191/2007. (VI.29.) KT. számú határozata a Mese Óvoda és Bölcsőde Alapító Okiratának módosításáról, valamint a Carolina Óvoda és a Kincskereső Óvoda-Bölcsőde jogutódlással történő megszüntetéséről
- o Sáropatak Város Képviselő-Testületének 8013-3/105/2010. (IV.30.) KT. számú határozata a Mese Óvoda és Bölcsőde óvodafejlesztés miatti átszervezéséről
- o Sáropatak Város Képviselő-Testületének 9300-3/135/2010. (V.28.) KT. számú határozata a Mese Óvoda és Bölcsőde névváltoztatásáról
- o Sáropatak Város Képviselő-Testületének 9300-3/136/2010. (V.28.) KT. számú határozata a Mese Óvoda és Bölcsőde Alapító Okiratának módosítására

BEVEZETŐ

Sárospatak nagy múltú iskolaváros. Az oktatás területén, az óvodai nevelés intézményrendszerében 2007. július 31-ig három óvoda működött.

1999. szeptember 1-től a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény rendelkezése értelmében mindhárom óvoda a maga által készített helyi nevelési programja alapján végezte szakmai munkáját.

Óvodai nevelésünk múltjáról

Carolina Óvoda (Sárospatak, Szent Erzsébet út 16.)

„Gyermekekkel foglalkozni,
ez bizony a leghálásabb munka,
mi osztályrészünkül juthat
és saját tökéletesbülésünket is
ez mozdíthatja leginkább elő”

(Brunsztvik Teréz)

Sárospatak legrégebbi óvodája 1876-tól a Szent Erzsébet út 16.sz. alatt működött, a város első óvodájának (1846) jogutódaként. Az elmúlt másfél évszázadban az épületet többször átépítették, és a nevét is megváltoztatták.

1994-ben az alapító Schwarzenberg Carolina hercegnőnek emléket állítva vette fel az intézmény a Carolina nevet. Ugyanebben az évben az addig önállóan működő Bölcsőde, csatolt intézmény lett 2006-ig.

A 8 csoportos óvoda - a gyermekek számának csökkenése miatt - az 1998-99-es nevelési évtől 7 csoportban fogadta a gyermekeket, majd a 2007-2008-as nevelési évben a csoportok száma 6-ra csökkent. A felszabadult csoportszobákban torna és zene szoba került kialakításra. 2007-ig az óvoda saját konyhával működött.

A 70-es évek közepétől a friss diplomával együtt kezdő óvodapedagógusok kisebb változtatásokkal mindvégig egy nevelőtestületet alkottak. Az évek során a különböző módszerek kipróbálásával, alkalmazásával minden nevelő megtalálta az egyéniségéhez legközelebb állót.

1998-ban a nevelőtestület megírta helyi nevelési programját, melynek kidolgozásában minden pedagógus részt vállalt.

A program a **Carolina Óvoda természetszeretetre és környezetvédelemre épülő nevelési programja** címet kapta.

Az 1999. szeptemberében bevezetett program az addig elért eredményeinket és összegyűjtött tapasztalatainkat foglalta rendszerbe, gerincét a környezetvédelem, a természetszeretetre és az egészséges életmódra nevelés alkotta. Hangsúlyoztuk a szabad játék dominanciáját, a tapasztalati tanulás fontosságát. A helyi adottságok kiválóak voltak e témák feldolgozásához. Az óvoda műemlékileg védett városrészben, rendezett, tiszta levegőjű környezetben helyezkedett el. Udvarán változatosak voltak a terepviszonyok, dombos-sík, füves-fás és szabad részek váltották egymást. Néhány percnyi járásra elérhető volt a Bodrog folyó, a Rákóczi Vár és az óvodát körülvevő épített környezet is olyan értékeket képviselt, melyre érdemes rácsodálkozni, megóvására nevelni a gyerekeket. Ilyen kedvező körülmények között a gyermekek nap, mint nap megtapasztalhatták, hogyan élhetnek harmóniában a természettel.

A program előzménye volt, hogy 1993-tól bekapcsolódtunk a KÖRLÁNC amerikai-magyar programba, mely a környezeti nevelési folyamatok kidolgozását, megvalósítását és értékelését tűzte ki feladatául. Ennek keretében továbbképzéseken vettünk részt, és kísérletképpen megszerveztük a két napos erdei óvodát a Zemplén Hegységben, mely később hagyománnyá vált, és minden évben megrendezésre került. Időközben megalakult a területi környezetismereti munkaközösség, amelynek az óvoda lett a bázisa.

A '80-as évek végétől fokozatosan áttértünk a vegyes életkorú csoportok szervezésére és a folyamatos napirendre, a program már ezek figyelembe vételével készült el.

1991-től egy csoportban lehetőség volt az angol nyelvvel való ismerkedésre, melynek keretében a gyerekek saját óvodapedagógusától a napi tevékenységek közben természetes helyzetekben gyakorolhatták a nyelvet. (Ez a tevékenység az óvoda speciális szolgáltatásaként került a programba.)

A program 2004-es felülvizsgálata során kisebb korrekciókkal éltünk, de ez nem érintette a tartalmi munkát. Megvalósíthatóak voltak a benne foglaltak, és a szülők körében is népszerűségnek örvendtek. A kínálkozó újabb lehetőségeket is kihasználva, 2003-ban a Zemplén-Abaúj Értékeiért Egyesülettel együttműködve 12 db fészkelő odút helyeztünk el az óvoda kertjében, melyeket a gyermekekkel közösen figyelemmel kísértünk, gondoztunk. 2005-ben a Magyar Madártani Egyesület pályázatán indulva elnyertük a Madárbarát óvodakert címet, majd 2008-ban a Zöld Óvoda címet is kiérdemeltük.

Az óvodába járó gyermekek társadalmi háttér szerinti összetétele rendkívül heterogén volt. Az évek során egyre nőtt a roma gyermekek aránya, akiknek többsége hátrányos szociokulturális környezetben élt, ezért nagy gondot fordítottunk e családok szemléletformálására, gyermekeik felzárkóztatására. E munka sikeressége érdekében szoros kapcsolatot ápolunk a város e problémáival foglalkozó szakembereivel. 2007-től minden évben sikeresen vettünk részt az óvodai integrációs programban. 2008-ban elkészítettük esélyegyenlőségi intézkedési tervünket, mely alapján megvalósítható a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, a hátrányok csökkentése.

A nevelőmunka színvonalának emelését elsősorban a programban megfogalmazott célok megvalósítása segítette. A minőségfejlesztés elengedhetetlen feltétele volt a minőségirányítási program megalkotása. A nevelőtestület ezt felismerve már 2002-ben bekapcsolódott a COMENIUS 2000 közoktatási minőségfejlesztési programba, mely alapján újabb és újabb célokat kijelölve törekedtünk a minél magasabb színvonalú munka elérésére.

Mindvégig magunkénak vallottuk Brunsvik Teréz szavait:

„ A korai nevelés a legfontosabb.
Amit az ember gyermekként lát,
az segíti egész életében,
Hogy a jó felé orientálódjék ”

Mese Óvoda (Sárospatak, József Attila u. 31.)

A II. számú Napköziotthonos Óvoda (későbbi Mese Óvoda) 1973-ban nyitotta meg kapuit a gyermekek előtt. 100 férőhelyesre tervezték, de a '70-es évek végén a magas gyermeklétszám miatt bővítést igényelt. Az átalakítással 165 férőhelyessé vált. A hét óvodai csoportból egy a város végardói részén működött (1976-2003). A későbbiekben a férőhelyek száma mégiscsak soknak bizonyult, ezért 2 csoportot bezártak. A megüresedett csoportszobából, a törvényi előírásoknak megfelelően, tornaszoba került kialakításra.

A Mese Óvoda az összevont óvodák székhelye volt 2007-től 2010. július 31-ig a József Attila u. 31. szám alatt. Az épület az Iskolakert mellett, a vasútállomás és az autóbuszpályaudvar szomszédságában, zöldövezeti részen helyezkedett el.

A gyermeklétszám összetételét tekintve a városközpontban, Végardón, Újtelepen élő szülők gyermekeit fogadta. A gyermekek 10 %-a a külterületről, ill. a környező falvakból bejáró. Az etnikai kisebbség 7-8 %, a hátrányos és veszélyeztetett helyzetűek aránya 10 % körüli. Az 5 óvodai csoportban 125 gyermek elhelyezéséről gondoskodtunk. A csoportok kialakítására a gyermekek életkor szerinti beosztása -osztott csoportok- voltak jellemzőek. Az óvoda udvara tágas és rendezett, nemes fák által övezett, melyek árnyékos helyet tudtak biztosítani a nyári meleg napokon is. Az itt található mozgásfejlesztő eszközök a játék lehetősége mellett a gyermekek nagyfokú mozgásigényének kielégítését is szolgálták.

Az ismeretnyújtás folyamatában fokozatosan voltak jelen a motiváción alapuló, kezdeményezett, kötetlen és kötöttebb foglalkozások. Rendszeresen kihasználtuk a környezetünk nyújtotta adottságainkat a mindennapos tapasztalatszerzésre, a külső világ változásainak megfigyeltetésére.

Az eddig alkalmazott helyi nevelési programunk címe: **„A gyermeki személyiség harmonikus fejlesztése az óvodai nevelés eszközeivel”.**

A program mottója: „Gyermek vagyok.
Megfürösztöm a ragyogó
napsugárban lelkemet,
nem látom a hervadó őszt,
csak a fényes napsugaras életet.”

/Ady Endre/

A program alapján, a mindennapi tevékenység során az óvodai nevelés valamennyi területét kihasználtuk arra, hogy a gyermekek személyisége harmonikusan fejlődjön, és elsajátítsák azokat az ismereteket, amelyek a sikeres iskolakezdéshez szükségesek. A gyermeki személyiség fejlesztésében központi szerepe volt a képességek kibontakoztatásának. 3-6 éves korban a képességek fejlesztésének általános törvénye, hogy a gyermekeknek lehetőségük legyen a szükségleteiknek megfelelően cselekedniük. A gyermekek tapasztalataira, spontán ötleteire építettünk, élve az óvodapedagógusok pedagógiai módszertani szabadságának elvével. Személyiségüket a játék, a munka, a megismerés tevékenységeivel formáltuk. Fejlesztésüket, az egyénre szabott fejlesztési terv készítését követően kezdetben makro, majd egyre inkább mikro csoportos formában vagy egyénileg végeztük. A kitűzött nevelési célokat és az e célból adódó feladatokat a gyermekek szükségleteinek és képességeinek figyelembevételével, egyéni adottságaikból kiindulva valósítottuk meg.

2009. szeptemberében alakult meg az Egészséges Életmódra Nevelés Munkaközösség.

Az intézmény valamennyi dolgozója vallotta a gyerekekről: „Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.” Ez megnyilvánult a szeretetteljes, biztonságot adó, érzelemgazdag óvodai légkör megteremtésében.

Kincskereső Óvoda (Sárospatak, Zrínyi u. 40.)

A Kincskereső Óvoda (korábban III. sz. Napköziotthonos Óvoda) a város lakótelepi és kertvárosi részének találkozásában 1976-tól fogadta a gyerekeket. Ekkor két csoport és a konyha működött, majd 1977-ben négy, 1979-ben két és 1981-ben egy csoport (az óvodapedagógusi szobából kialakított szükségcsoport) került átadásra. Sajnos a gyermeklétszám csökkenése indokolta, hogy 1996-tól gyermekcsoportokat szüntessünk meg, így a továbbiakban hat csoportban fogadtuk a gyerekeket.

Az óvodások különböző családi háttérrel, más-más szociokulturális környezetből érkeztek. A kezdetben osztott, majd vegyes életkorú csoportokban, családias légkörben folyó gyermekközpontú nevelés a gyerekek testi-, lelki-, értelmi fejlődését szolgálta.

Az óvoda épületét pavilonrendszerűre alakították, a középén elhelyezkedő zsibongóhoz szárnyszerűen kapcsolódott öt rész. Az udvart társadalmi munkával, elsősorban a szülők segítségével alakítottuk ki. Itt minden évszakban lehetősége nyílt a gyerekeknek játékra, mozgásra, pihenésre. Az árnyas fák alatt lévő fa alapanyagú udvari játékok megfeleltek a korszerű biztonsági előírásoknak.

2006-ban került az intézményhez a bölcsőde. Az épület egyik átalakított, felújított részében 15 kisgyermek nyert elhelyezést, az életkoruknak megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosításával.

A pedagógiai munka eredménye, hogy az óvodának kialakult rendje, hagyományai voltak. Az 1998-ban elfogadott **Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program** alapja a nevelés folyamatában résztvevő személyek - gyermek, szülő, óvodapedagógus - kiegyensúlyozott, bizalomra, egymás elfogadására épülő kapcsolata. A helyi programot az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának kritériumai, előírásai szerint írta meg a nevelőtestület. A program olyan alapelveket fogalmazott meg, amelyek mindenki számára elfogadottak. Ezeket úgy határoztuk meg, hogy teret adtunk a színes szakmai elképzeléseknek:

- néphagyományőrző tevékenységekre épülő program
- waldorf elemeket alkalmazó program.

Az óvodapedagógusok a szakmai programok megvalósítása során munkaközösségekben gyarapították az e programokhoz kapcsolódó ismereteiket. A nevelés alapja a lélektan és a bizalom alapuló gyermekismeret. A személyes minta, a környezet hatása, a szabad játék, a testmozgás, a mindennapos mesélés-verselés-éneklés, a vizuális művészeti tevékenységek fontossága minden óvodapedagógus nevelői magatartásának meghatározója. A gyermekek önkéntelen figyelmére, természetes kíváncsiságára, érdeklődésére épülő tanulás, különböző szervezeti formákban (szabad-kötött), a természetes anyagok, játékok környezetében és azok használatával történt. Népünk hagyományainak ápolása, a jeles napok, az évkör ünnepeinek megünneplése keretet adtak minden hónapnak.

A Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program az addigi munka rendszerbe foglalása. Benne szerepelt minden óvodapedagógus ismerete, munkája, egyénisége. A szülők véleményeikkel, javaslataikkal közreműködtek a program megalkotása során. A szemlélet elfogadását jelezte, hogy ránk bízta gyermekeik nevelését, testi-, lelki-, szociális fejlődésük kibontakoztatását.

Az óvoda nevelőtestülete a kezdetektől (2002) folyamatosan tevékenykedett a minőségbiztosítási-, minőségirányítási munka kidolgozásában, a magas színvonalú pedagógiai értékek megtartásában, megőrzésében. A minőség érték: minőség a helyi program, érték az óvodapedagógus személyisége, nevelőmunkája.

A nevelőtestület tagjainak szemléletmódját legjobban Eötvös József szavai fejezte ki:

„Haladni csak úgy lehet, hogy míg egyik lábunkkal előrelépünk,
a másikat a helyén hagyjuk.”

Az óvodák összevonása

Az önkormányzatok évek óta csökkenő költségvetése pénzügyi és szervezeti racionalizációra készítette a várost. E miatt Sárospatak Város Képviselő-testülete 2007. június 29-ei ülésén a 11400-2/191/2007. számú határozatával, 2007. augusztus 1-i hatállyal összevonta a város három óvodáját és bölcsődéjét egy szervezeti egységbe. Az átszervezések után, 2007-ben az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épülő **Helyi Nevelési Keretprogramunk** alapján dolgoztunk, mely továbbra is lehetőséget adott a tagintézményeknek az önálló arculatuk megtartására.

2010-ben, az ÉMOP pályázatnak köszönhetően újabb változás következett be.

I. HELYZETELEMLÉZÉS

Sárospatak lakossága sajnos csökkenő tendenciát mutat, napjainkban mintegy 13400 fős. A fiatalok, akik felsőoktatásban vesznek részt - munkalehetőség hiányában - nem jönnek vissza lakóhelyükre. Ebből következik, hogy városunkban a gyermeklétszám - ha még nem is nagy arányban, de - sajnos csökken. Munkahelyet a fém- és ruhaipar, a kereskedelem és az önkormányzat tud biztosítani. Az elmúlt években több kis üzem bezárt, ezért jelentős a munkanélküliek aránya (több mint 10 %).

A városban és a külterületeken élő családok társadalmi és gazdasági helyzetüket tekintve nagyon sokszínűek. Ennek következtében a gyermekek fejlődése is eltérő, ismereteik és képességeik változóak. Ezt tovább fokozza a szociokulturális környezet különbözősége. A gyermekek többsége érzelmi biztonságot nyújtó környezetből érkezik, de minden évben nő azoknak a gyermekeknek a száma, akik különböző problémákkal küzdenek.

Sárospatak város képviselő-testülete 2010. augusztus 01-től az óvodák újabb szervezeti átalakításáról döntött. Az ÉMOP-4.3.1/2F-2008-0223 sz. nyertes pályázat eredményeképpen a Zrínyi u. 40. szám alatti Kincskereső Tagóvoda átalakítására kerül sor. A bővített intézménybe költözik a Carolina Tagóvoda, és továbbra is itt kap helyet a bölcsődei feladatellátás. Egyben ez az új épüleategység a székhelyintézmény, egy telephellyel a József Attila u. 31. sz. alatt. A bővítést követően új struktúrával, egy 12 csoportos és egy 5 csoportos óvodával rendelkezünk.

Az intézmény 2010. augusztus 01-től a **Carolina Óvoda és Bölcsőde** nevet viseli, megőrizve ezzel Sárospatak első óvoda alapítójának emlékét.

Az óvoda jellemző adatai

Az intézmény fenntartója:

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete
3950 Sárospatak, Kossuth út 44.
Telefonszám: 06 47/513-240
E-mail cím: sarospatak@sarospatak.hu

A székhelyintézmény hivatalos elnevezése:

Carolina Óvoda és Bölcsőde

A székhelyintézmény pontos címe, telefonszáma:

3950 Sárospatak, Zrínyi u. 40.
Telefonszám: 06 47/311-719
Telefon/fax: 06 47/511-228
E-mail cím: carolinaovodasp@pr.hu

OM azonosítója: **028529**

Telephely neve, címe:

Carolina Óvoda és Bölcsőde József Attila úti Tagintézménye
3950 Sárospatak, József Attila u. 31.
Telefon/fax: 06 47/311-715

Intézményegység neve, címe:

Bölcsőde
3950 Sárospatak, Zrínyi utca 40.
Telefonszám: 06 47/311-192

Óvodai férőhelyek száma:	425 fő (max. felvehető létszám)
Az óvodai csoportok száma:	17
Bölcsődei férőhelyek száma:	22 fő

Jelenlegi megoszlása:

Egység megnevezése	Férőhelyek száma	Csoportok száma
Carolina Óvoda és Bölcsőde	300	12
Carolina Óvoda és Bölcsőde József Attila úti Tagintézménye	125	5
Bölcsőde	22	2

II. ÓVODAI NEVELÉSÜNK JÖVŐJE

A korábbi két tagintézmény egy épületben történő összevonásával, a továbbiakban nem indokoltak a helyi részprogramok. A jelen szerkezeti struktúra és a személyiségközpontú óvodai nevelésünk szükségessé teszik az egységes helyi program elkészítését.

Az egységes, új **Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Programunk** szerint az óvodás gyermekek életkori és egyéni sajátosságait olyan szeretetteljes pedagógiával szeretnénk erősíteni, melyben növekszik a gyermekek pozitív érzelmi állapota, csökken érzelmi labilitása, fokozódik az érzelmek feletti uralkodás képessége, kialakul a gyermekek gazdag érzelmvilága. Munkánk alapja a nevelés folyamatában részt vevő személyek – gyermek, szülő, óvodapedagógus – harmonikus kapcsolata.

Programunk összeállításánál figyelembe vettük az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának 2009. évi módosítását, mely épít a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a magyar óvodai nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára. Az emberi jogok és alapvető szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit. Ezek a következők:

- a gyermeki személyiség teljes kibontakozása,
- az emberi jogok és gyermeket megillető jogok tiszteletben tartása,
- az egyenlő hozzáférés biztosítása,
- a gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különös védelem illeti meg.

A program készítésének célja:

- egységes nevelési koncepció kidolgozása
- az eddigi szakmai eredmények továbbvitele
- az óvodai nevelés irányelveinek közös értelmezése
- módszertani szabadság biztosítása az óvodapedagógusok számára
- pedagógiai munkánk része a bölcsődés gyermekek egészséges érzelmi, értelmi, testi fejlődésének biztosítása

1. Óvodaképünk:

Az óvoda nevelési intézmény, mely esztétikus, biztonságos, vonzó környezetben, családi, szeretetteljes, befogadó és elfogadó légkörben óvó-védő-nevelő és szociális feladatokat lát el. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakítását. Az óvodai élet sokszínűsége biztosítja a gyermekek kiegyensúlyozott és érdelemgazdag fejlődését. A társas kapcsolatok alakulását a tisztelet, az érzelmi dominancia, a bizalom és egymás elfogadása természetes módon jellemzi. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermekek személyiségéhez és egyéni képességeihez igazodik. A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozó gyermekek, valamint a hazájukat elhagyni készülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, magyar nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

2. Gyermekképünk:

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Szeretnénk elérni, hogy gyermekeink minden nap szívesen jöjjenek óvodába. Örömmel, felszabadultan tudjanak játszani egyedül és egymással. Személyiségük pozitív énképpel rendelkezzen, nyitottan, együttműködően, a másságot elfogadóan éljenek. Érdeklődve, egészséges önbizalommal rendelkezve, alkotó módon, de a szabályokat megértve, betartva, feladatukat tudva forduljanak a környezetük, társaik és a világ felé. Szeretettel kötődjenek társaikhoz, csoportjukhoz, óvodájukhoz, városukhoz.

3. Pedagógusképünk:

Szeretettel, pozitív érzelmi hozzáállással, pedagógiai optimizmussal, feltételek nélkül elfogadjuk a gyermekeket. Nevelőmunkánkat a felkészültség, az igényesség, az empátia, az őszinte bizalom, a példamutatás, a szociális érzékenység jellemzi. Szakmai tevékenységünkben innovatívak, kreatívak, a problémák megoldásában aktívak, együttműködőek vagyunk. Egymás munkáját segítjük, tiszteljük, és örülünk egymás eredményeinek, sikereinek. A szülőkkel való kapcsolatunkat a tolerancia, az elfogadás, a bizalom, a megértés motiválja.

4. Dajkaképünk:

A dajkák az óvodapedagógusok munkájának közvetlen segítői. A velük való szoros együttműködés és kapcsolat révén aktív tagjai a csoportok életének, mindennapjainak. A gyermekek gondozásában szeretettel, nagy odafigyeléssel, türelmes magatartással tevékenykednek. A szülőkkel is elfogadóak, megértőek, mindig segítőkészek. Az óvodapedagógusokkal összhangban részt vesznek az óvoda esztétikus környezetének kialakításában.

5. Választható kiemelt nevelési területek

Programunk biztosítja, hogy az alábbiakban felsorolt lehetőségek közül az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok megválaszthassák a számukra legjobban megfelelő nevelési területet céljaik eléréséhez, melyek a következők lehetnek:

a) *Néphagyományörzésre épülő nevelési folyamat*

A néphagyományörző csoportokban folyó nevelőmunkát a környezetünk múltjának (és jelenének) szellemi és tárgyi értékeinek megismerése, a néphagyomány átörökítése, a természetes anyagokat felhasználó kézműves tevékenységek ápolása, gyakorlása határozzák meg. A múlt és a jelen kapcsolatát ismertetjük meg a gyerekekkel, a jeles napok, ünnepi készülődések, a természet változásait figyelembe véve. Átéltjük az óvodás gyermekeinkkel azokat a néphagyományokat, amelyek elődeink életét, napjait is irányították.

Hisszük és valljuk, hogy az a gyermek, aki az óvodában, tartalmában és külsőségeiben olyan visszatérő élményeket élhet át, amelyek szülőföldjéhez, az otthonához kötik, egy életre szóló örökséget kap. Ünnepeinket, hagyományainkat ennek tükrében éljük át.

Tárgyi környezetünket úgy alakítjuk, hogy természetes anyagokból készült játékok, eszközök, berendezési tárgyak vesznek körül bennünket. A természetasztalt az éppen aktuális évszak-, ünnep jelképeivel, szimbólumaival jelenítjük meg.

A népi kismesterségekből (csuhézés, szalmázás, mézeskalácsolás, szövés-fonás, nemezelés, gyöngyözés, tojásfestés stb.) elsajátított technikákkal megismertetjük a gyerekeket is, természetes anyagokkal munkálkodunk.

Az elkészült munkákat felhasználjuk a szabad játék során, bábozáskor, vagy díszítjük velük a csoportszobát. Hangsúlyt helyezünk városunk nagy kulturális értékkel bíró hagyományára, a fazekasságra, az agyagozásra. A gyermeki munkák mindennapos használati eszközeinkké válnak.

b) *Waldorf elveket tartalmazó nevelési folyamat*

Nevelőmunkánk alapja a Waldorf Óvodapedagógiai Program, mely a gyerekek ismeretéből – életkoronként változó testi-, lelki- és szellemi szükségleteinek felismeréséből – kiindulva biztosítja az egészséges fejlődést, az egészséges életmódot. E pedagógia filozófiai háttere a Rudolf Steiner által a múlt század elején kidolgozott emberismeret, az ún. antropozófia. Óvodai életünkben nagyfokú érzelmi biztonság megteremtésére törekszünk, melyhez a kellemes tárgyi környezeten, a személyes példánkon keresztüli nevelés mellett a tevékenységek, a napok, a hetek, a hónapok, az évek ritmusának állandóságával teremtünk belső nyugalmat. A kisgyerek minden tevékenységben „benne van”, egész testével, lelkével, szellemével. Napi ritmusunkban a szabad és a közös tevékenységek egymást váltva teszik teljessé a napot. A heti ritmust az egyes napok különböző, de hetente ismétlődő tevékenységei adják. E ritmusban meghatározó szerepet és minőséget kapnak az ábrázoló tevékenységek, a hét egy napján pedig cipót, kalácsot sütünk. A gyerekek így saját munkájukban tapasztalhatják meg a kenyérbélesztés menetét, a dagasztástól a formázáson át a sütésig. A havi ritmus belső tartalmát a természeti, környezeti változásokhoz, ünnepekhez kapcsolódva a változó évszakasztal, a mesék, a körjátékok adják. A gyerekek tevékenységrendszere az éves ritmusban teljessé válik, melynek meghatározója, hogy ünneptől ünnepig élünk. Minden ünnepünk kapcsolatban van a természettel, minden ünnepünknek és az ünneplés módjának megvan a maga sajátossága. Az ünneplést minden esetben megelőzi a hosszabb ideig tartó készülődés, melynek hangulata, tevékenységei, a közben átélt élmények meghatározó fontosságúak.

c) Természetszeretetre és környezetvédelemre épülő nevelési folyamat

A természet szeretetére és környezetünk védelmére épülő nevelési program minden óvodapedagógus egyéniségéhez közel áll. Célunk a gyermekek testi-lelki egészségének megóvása, az őket körülvevő természeti és társadalmi környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítása. Ismeretszerzési lehetőségként a közvetlen meg tapasztalást tekintjük elsődlegesnek.

A környezeti nevelés szoros kapcsolatban van a többi nevelési területtel, így a gyerekek komplex tevékenységi formában jutnak tapasztalatokhoz. Ismerkedünk a szelektív hulladékgyűjtés fontosságával, módjával. A kicsik nevelésével szüleik szemléletmódját is próbáljuk alakítani. Tevékenységeinket ünnepkörökbe foglaljuk, amely az évszakok váltakozásán és a néphagyományon alapul. Minden évszakban kirándulunk városunk környékén. Közben mindent megfigyelünk, amit érdekesnek találunk. A túrázás fejleszti a gyerekek kondicionális képességeit. Évente egyszer – egész napos kirándulásra megyünk a közeli Zempléni hegységbe, ahol ismerkedhetnek a gyerekek az erdő élővilágával.

d) A személyiségfejlesztés folyamata az óvodai nevelés eszközeivel

Óvodai csoportjainkban folyó nevelő-fejlesztő munkánkra a nyitottság, az új kihívások mérlegelése, a reális, megvalósítható feladatok kiválasztása és elfogadása a meghatározó. Arculatunkra jellemző a gyermekek egyéni képességeihez, fejlődési üteméhez mért komplex személyiségfejlesztés, melynek során nagy hangsúlyt kap a játék személyiségfejlesztő szerepe, a sokszínű tevékenységek, az alapkészségek és kulcs-kompetenciák fejlesztése. A komplexitás nemcsak egy adott tevékenységen belül fejeződik ki, hanem az egész nap folyamán. A komplex ismeretnyújtás az egymáshoz kapcsolódó tevékenységekből tevődik össze. Az élményeket az óvodapedagógus biztosítja a gyermekek számára. Célunk a komplex fejlesztési folyamat során a gyermeki aktivitás, kíváncsiság felkeltése, kreativitásuk kibontakoztatása. Ehhez megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermekek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységen keresztül szerezhessék meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják bennük a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Elsődleges feladatunknak tartjuk, hogy a gyermekek számára a lehető legjobb feltételeket biztosítsuk az egészséges testi, pszichés és szociális fejlődésük érdekében, ezzel megalapozva az iskolai tanuláshoz szükséges feltételeket. Értékként szerepelnek a hagyományok, a gyermeki jogok tisztelete, az együttgondolkodás a nevelőpartnerekkel, az egyénre szabott fejlesztés, a sokszínű tevékenységek, a játék prioritása.

A fentiekben megjelölt minden nevelési területhez az azt alkalmazó óvodapedagógusok **részletes szakmai programot** készítenek, melyben megtervezik egész évre szóló feladataikat, programjaikat.

III. AZ ÓVODA FELTÉTELRENDSZERE

1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent az óvodások számára. A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és a migráns gyermekek részére lehetőséget teremt ahhoz, hogy megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. Az óvodapedagógus tevékenységét és az óvoda működését a nem pedagógus - elsősorban a dajkai - munkakörben dolgozó alkalmazottak összehangolt munkája segíti.

Az intézmény dolgozói létszáma: 63 fő.

A Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program megvalósításához rendelkezésre álló szakmai képesítések:

<i>Megnevezés</i>	<i>Fő</i>
Felsőfokú óvodapedagógus	35
<i>Másoddiplomával rendelkező pedagógus</i>	2
Tanár-, ill. tanítóképző főiskola	2
<i>Szakvizsgázott pedagógus</i>	10
Egészségfejlesztő mentálhigiénikus	2
Szakvizsgázott mentálhigiénikus	2
Közoktatási vezető	5
Tanügy-igazgatási, nevelés-oktatási, intézményi ismeretek	1
<i>Egyéb szakképesítések, továbbképzések</i>	64
• Drámapedagógus	1
• Mozgásfejlesztő pedagógus	9
• Fejlesztő pedagógus	8
• Mentálhigiénikus	2
• Waldorf óvodapedagógus	6
• Minőségbiztosítási alapismeretek	4
• vizuális nevelés	4
• zenei nevelés	1
• vezetőképző, menedzserképző	2
• népi játszóházi foglalkozásvezető	3
• humán menedzsment	2
• oktatás menedzsment	2
• sportoktatás	1
• alafokú számítógép-kezelő	12
• környezetismeret, környezetvédelem	3
• munkavédelmi ismeretek	2
• játék pszichológiája és pedagógiája	2
Pedagógiai munkát segítő főállású dolgozó:	17
Egyéb alkalmazott	11

2. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei

2010. szeptemberétől 2 intézményegységben fogadjuk a gyermekeket. Egyik a város déli részén, a lakótelep és Bodroghalász környékén, a Zrínyi u. 40. sz. alatt van. Ebben a kibővített, gyönyörű, korszerű épületben 12 óvodai csoportot működtetünk. Az épület 300 férőhellyel rendelkezik. Itt helyezkedik el a bölcsődei intézményegységünk is, ahol a 2 csoportszobában 22 bölcsődés gyermeket tudunk fogadni.

Tágas csoportszobák, korszerű kiszolgáló helyiségek állnak a gyermekek és a dolgozók rendelkezésére. Az óvodabővítéssel egy időben – a gyermeklétszámhoz igazodva – az óvoda udvarának alapterületét is megnövelte a fenntartó.

Telephelyünk, a József Attila úti tagintézmény a továbbiakban is 5 óvodai csoportban, 125 gyermek ellátását végzi. Az épület állapota jónak mondható.

Mindkét épületünkben a belső és külső környezetet igyekszünk otthonossá, barátságossá tenni. A csoportszobák egyéni ízlésvilágot tükröznek, esztétikusak. Az udvarok nagy zöldfelületűek, szépen parkosítottak. Homokozók, esztétikus mozgásfejlesztő fajták teszik hangulatossá külső környezetünket.

Intézményünk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Felszereltségünk - köszönhetően a nyertes pályázat megvalósulásának - kimagasló. Zömében új bútorokkal, berendezésekkel, felszerelésekkel rendezzük be az emeleti óvodarészt. A földszinti csoportok felújítására remélhetőleg folyamatosan sor kerül.

Játékkészletünket folyamatosan bővítjük. Nagy hangsúlyt fektetünk a játékeszközök minőségére és igényességére. Az óvodapedagógusok által választható módszerek megvalósításához - lehetőség szerint - biztosítjuk azokat a jó minőségű eszközöket és anyagokat, amelyek a csoportok arculatához szükségesek, és amelyek a gyermekek személyiségfejlődését biztosítják. Az általuk használt tárgyakat, a számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra fokozottan figyelve helyezzük el. A két óvodaépületben rendelkezünk jól felszerelt tornaszobával és mozgásfejlesztő eszközökkel. Az eszközök beszerzése a 11/1994. (VI.08.) MKM rendelet, valamint az 1/1998. OM rendelet szerint történik.

Intézményegységeinkben külön kényelmes, tágas helyiségek állnak rendelkezésre a szülők és az óvodapedagógusok rendelkezésére a mindennapos kapcsolatok ápolása céljából (szülői értekezletek, ünnepségek, egyéni megbeszélések).

Az óvodai konyha üzemeltetését, a gyermekek **étkeztetését** - 2007. október 1-től - a **Sárospataki Közszolgáltatási Nonprofit Kft.** végzi. Az eddigi tapasztalataink szerint nagy hangsúlyt fektetnek az egészséges táplálkozás és korszerű étkeztetés szokásainak megalapozására.

IV. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA

Célunk: a gyermekek érezzék jól magukat az óvodánkban. Személyiségük fejlődjön sokoldalúan, harmonikusan, az életkori és egyéni fejlődési ütemük szerint. Értjük el azt, hogy kibontakozzanak egyéni képességeik, és felkészülten, örömmel lépjenek a következő életszakaszba.

Feladatunk: sokszínű, az életkornak megfelelő tevékenységek szervezésén keresztül a gyerekek egészséges testi fejlődéséhez szükséges feltételek, az érzelmi biztonság és az értelmi fejlődés lehetőségeinek megteremtése és biztosítása, melyet áthat az anyanyelvi nevelés. Differenciált nevelés és fejlesztés megvalósítása.

1. Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Óvodába kerüléskor a gyermekek belépnek egy új közösségbe, mely meghatározza az elkövetkezendő évek során kialakuló magatartási és életmódbeli változásait. Életük ezen szakaszában nemcsak a szülő, hanem az óvodapedagógus és egymás szokásait is utánozzák. Megmutatjuk mi a jó, mit jelent egészségesnek lenni.

Célunk:

- a gyermekek egészséges életvitelének megalapozása, egészségük megőrzése
- testi-, lelki- és szociális fejlődésük elősegítése, szükségleteik kielégítése
- egészséges kapcsolat kialakítása a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezettel

Feladatunk:

- egészséges, esztétikus, biztonságos környezet kialakítása
- olyan tárgyi feltételek (óvodaépület, felszerelés, csoportszoba, játékszerek, munkaeszközök, stb.) biztosítása, melyek családias, nyugalmat árasztó, derűs, biztonságos légkört nyújtanak számukra
- a gyermekek érezzék jól magukat a felnőttek és társaik között
- testi épségük védelme érdekében a szabályok megismertetése, betartása, betartatása elkerülhetetlen
- a gondozás keretében a gyermekek testi szükségletének, mozgásigényének, edzettségének biztosítása, egészségének védelme, egyéni fejlettségi szintjük figyelembevételével
- az intézmény és a család együttműködésének fontosságát minden nevelési területen hangsúlyozzuk, valljuk, hogy az egészségnevelés csak a szülő támogatásával lehet eredményes, mert a gyermekek életmódbeli szokásaik nagy részét otthonról hozzák
- példaértékű életvitel közvetítése a család felé (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás)
- a rugalmas napirendben lehetőség biztosítása a testi, lelki szükségleteik kielégítésére
- az integráció kapcsán mód nyílik kialakítani az igényt önmagukról és a másokról való gondoskodás iránt
- a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek segítése hátrányaik leküzdésében

Alapelvünk:

- „az egészség érték” szemlélet megalapozása
- az egészség a testi, szellemi és a társas társadalmi jólét állapota, mely egészségre való esélyt jelent mindenki számára

Tartalma: megvalósul az egészséges életmódra nevelés színterein keresztül

- gondozás: étkezés, tisztálkodás, öltözködés, pihenés, mozgás, testedzés, betegség-megelőzés
- helyes életritmus kialakítása az életkornak megfelelő bioritmus alapján
- a hetirend és a napirend megfelelő időt biztosít a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges tevékenységek tervezéséhez, szervezéséhez
- egészségvédelem: balesetvédelem, balesetmentes környezet biztosítása, egészséges táplálkozás, kirándulások, mindennapos mozgás, vízhez szoktatás, gyógytorna, séta

- folyamatos gyakoroltatással próbáljuk meg elérni, hogy tudatosan elkerüljék a veszélyeket, vigyázzanak maguk és társaik testi épségére
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása a szülő és az óvodapedagógus együttműködésével

Szervezési elvek, keretek:

- a rugalmas napirend keretén belül fokozatosság, folyamatosság, rendszeresség érvényesítése
- a napirend helyes összeállításával a gyermekek életvitelének állandó ütemének biztosítása

2. Érzelmi nevelés és szocializáció

Az óvodáskorú gyerekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Az érzésviláguk hatalmas, nem korlátozzák gátlások. Az érzelmeikből fakadó érdeklődés elősegíti a szellemi gazdagodást.

Célunk:

- a szeretetre, a bizalomra és az elfogadásra épülő óvodai légkör kialakítása
- a társas együttélés szokásainak, normáinak, szabályainak megalapozása
- egymás tiszteletére nevelés, a másik gyermek egyéni sajátosságának elfogadására ösztönzés
- az óvoda és a család kapcsolatának erősítése

Feladatunk:

- a csoportokban a céloknak megfelelő érzelmi biztonságot nyújtó légkör és életkörülmény biztosítása
- az óvodát, mint „szociális anyaölt” vesszük számba, ahol az óvodapedagógusra a szeretetteljes gondoskodás, a fejlődés segítése, ösztönzése jellemző a munkáját segítő dajka közreműködésével
- csoportos és társas kapcsolatok ápolása az egyén szabadságának tiszteletével

Alapelvünk:

- az óvodapedagógusok személyisége: magatartása, stílusa modell a gyerekek számára, mely nagy felelősséget jelent

Tartalma:

- befogadás, beszoktatás

Az óvodába kerülés a befogadás időszaka az első közös együttműködés a család és az óvoda, a szülő és az óvodapedagógus között. A családból, vagy a bölcsődéből érkező gyerekek számára az új környezetben a tárgyi feltételek mellett az életritmus is szokatlan. A gyerekek szokásaival, akarati tulajdonságaival a befogadáskor a természetes élethelyzetekben együtt élve, a közös játék, a beszélgetés, a tevékenykedés közben ismerkedünk meg. Éreztetjük a gyerekekkel, hogy feltétel nélkül elfogadjuk, mindenfajta érzelmi megnyilvánulásukat természetesnek vesszük, és gondoskodunk róluk, óvjuk, védjük őket. Időt hagyunk az édesanyától való elszakadás élményének feldolgozására, óvatosan, türelmesen és szeretettel segítjük, biztatjuk a gyerekeket. Ha megtalálják az óvodában az érzelmi biztonságot, megismerkednek az óvodai élet szokásaival, képessé válnak arra, hogy szüleik nélkül éljék a mindennapjaikat, és bizalommal forduljanak az óvodában dolgozó felnőttekhez.

Az óvodai élet megismerésére nyílt napokat tartunk, amikor a szülők és gyermekeik betekinhetnek a csoportokban folyó mindennapi életbe, bekapcsolódhatnak a napi tevékenységekbe, megismerhetik az óvoda személyi-tárgyi feltételeit.

Az óvodai élet megkezdésekor a szülő és az óvodapedagógus a kisgyermekek igényeihez igazodva dönti el, hogy milyen módon történjen a befogadás, beszoktatás. Ebben az időszakban lehetőség nyílik arra is, hogy az óvodapedagógus a beszélgetésen túl kérdőív segítségével kapjon tájékoztatást a gyermekek addigi fejlődéséről (anamnézis).

- *az óvodai élet mindennapjai*

- a gyerekek érezzék jól magukat a közösségben, meghitt kapcsolat fűzze őket társaikhoz és a felnőttekhez
- tanulják meg saját akaratukat alávetni másokénak, de saját elképzeléseik, ötleteik megvalósítására is törekedjenek
- a rokonszenv érzése alapján találjanak egymásra barátként
- a közös élmények hatására a gyerekekben erősödjön az együvé tartozás érzése, olyan erkölcsi tulajdonságok, melyek a jó szokások megalapozását segítik
- tanulják meg természetes módon elfogadni és tolerálni a másságot, a különbségeket, a segítségre szorulókat, a fejlesztést igénylőket
- váljanak nyitottá az emberi és a természeti környezet szépségeire és a jóra
- ismerjék meg a közelebbi és a távolabbi környezetet: az Óvoda-Sárospatak- Zemplén szeretete erősítse a szülőföldhöz kötődés mély érzését

- *ünnepeink, hagyományaink*

A gyerekek nevelésében nagyon fontos szerepet játszanak, nélkülözhetetlen lelki táplálékot jelentenek az évkör állandó ismétlődéssel visszatérő ünnepei. Azonkívül, hogy segítik a gyermekeket az időbeni tájékozódásban, erős közösségformáló erővel bírnak, megerősítik a hagyományokat. Életkoruknál fogva a belső tartalmat még nem értik meg, de az átélt hangulat, a hozzájuk kapcsolódó érzések, szokások maradandó élményt jelentenek. Az óvodapedagógus feladata az ünnepvárás hangulatának megteremtése. Az örömteli, érzelem gazdag készülődés énekkel, verssel, mesével, sütéssel, a csoportszoba rendezésével, ajándékkészítéssel történik. Ezek az alkalmak lehetőséget adnak a szokások, az illem, az erkölcs, az emberi kapcsolatok megélésére. Az óvoda ünnepei igazodnak az emberiség évezredes hagyományain alapuló ünnepeihez, az évszakok körforgásához, a természet változásaihoz, a magyar nép szokásaihoz: Karácsony, Húsvét, Pünkösd. A csoportoknak - szakmai programjaik, egyéni arculatuk alapján - sajátos ünnepeik, meghitt, közös, a családokkal együtt töltött alkalmak (a munkaközösségek egyéni specialitásai, programjaik szerint) vannak.

Szervezési elvek, keretek:

- közös élmények a mindennapokban, a folyamatos napirend keretein belül

3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

• Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés áthatja életünket, az óvodai élet minden percét, átszövi egész nevelési folyamatunkat. A gyermekek életkori sajátossága, hogy szeretnek beszélni, hogy játékaikat, tetteiket szóbeli megnyilatkozások kísérik. Valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítható feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Nagy figyelmet fordítunk a gyerekek természetes beszédkedvének fenntartására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.

Célunk:

- a szabad beszéd iránti igény, önkifejezés, irodalmi élmény iránti érdeklődés felkeltése
- a kommunikációs nevelés által a gyerekek biztonságérzetének növelése, tájékozottságuk, ismeretük, tapasztalatuk gazdagítása
- a magyar nyelv sajátos formáinak elsajátítása, a mondanivaló helyes megfogalmazásának elősegítése
- az anyanyelv megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a természetes beszéd- és kommunikációs kedv fenntartására ösztönzés

Feladatunk:

- modellértékű megnyilatkozás, mert ebben az életkorban az érzelmi alapokon nyugvó mintakövetés a tanulás alapja
- a gyerekek szerezzenek tapasztalatokat, élményeket változatos tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- a mesetudat alakítása, a nyelvi képességek differenciált fejlesztése
- a biztonságos, meghitt, elfogadó és egymást megbecsülő oldott légkör megteremtése
- a választékos beszéd alakítása, szókincs bővítés
- az óvodapedagógus találjon mindig időt, lehetőséget a gyerekek meghallgatására, a kérdések megválaszolására
- az egyéni fejlesztés biztosítása, a beszédtechnikai hibák felismerése, kezelése, a pozitív megerősítés

Alapelvünk:

- az anyanyelvi kultúra átadása óvodai nevelésünk kiemelt része
- az anyanyelv helyes használata a személyiség kibontásának, fejlődésének forrása, egyben kifejezője is
- az anyanyelvi nevelés és a kommunikáció különböző formája jelen van a gyerekek minden tevékenységében
- sokszínűsége segíti az egyéni képességek kibontakozását

Tartalma:

- az anyanyelvi képességek fejlesztése beszélő környezet biztosításával, mesével, verseléssel, bábozással, dramatikus játékkal történik

Szervezési elvek, keretek:

- az óvodai élet nevelési területei, tevékenységformái

- **Értelmi fejlesztés és nevelés**

Az értelmi nevelés során a gyerekek fejlődési üteméhez igazodva különböző tevékenységeken keresztül bontakoztatjuk ki képességeiket. Azt törekszünk megismertetni, ami iránt érdeklődnek. Így indul a megismerés folyamata. Fontos számunkra a gyerekek értelmi képességeinek aktív, cselekedtetéssel történő alapozása, fejlesztése. A tapasztalatszerzés - lehetőség szerint - mindig a valódi környezetben történik.

Célunk:

- értelmi képességek fejlesztése a gyerekek kíváncsiságára, érdeklődésére, életkori sajátosságaira alapozva egyéni fejlettségükhöz igazodva
- a gyerekek eljuttatása aktív cselekvéssel és az érzelmi hatások felerősítésével, a szimbolikus gondolkodástól a szemléletes, tapasztalatokon alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig

Feladatunk:

- változatos, sokszínű tevékenységek biztosítása a gyermekek egyéni fejlettségére, egyéni fejlődési ütemére, tapasztalataira építve
- újabb ismeretek, újabb megoldások keresése
- a társas együttélés, önérvényesítés alapvető szabályainak megismertetése, gyakoroltatása
- felelősségvállalásra, a másság elfogadására, a gyengébb védelmére, segítségére nevelés
- prevenció, tehetséggondozás, a hátránnyal küzdő gyerekek felzárkóztatása, a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek problémáinak korai felismerése, fejlődésük segítése
- az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása helyes mintaadással
- olyan tevékenységek, játékok kezdeményezése, amelyek építenek az óvodások kíváncsiságára, megismerési vágyára
- spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása

Alapelvünk:

- az értelmi nevelés színtere, módszere és eszköze a játék és a játékos tevékenység, melyben érvényesül a gyermek ismeretszerzési igénye, belső kíváncsisága
- a különböző tevékenységekben és élethelyzetekben kihasználjuk a spontán adódó lehetőségeket

Tartalma:

- képességfejlesztés: megismerő, kommunikációs, szociális képesség
- motorikus képesség: térbeli tájékozódás, mozgáskoordináció, nagy- és finommotorikus mozgás
- módosító, változtató képesség: környezetalakítás, problémamegoldás, kreativitás
- játékba ágyazott hagyományörző tevékenységek

Szervezési elvek, keretek:

- a nevelési helyzeteket az egész nap folyamán kihasználjuk a fejlődés elősegítésére, a különböző fejlesztésekre
- az ismeretszerzés lehetséges formái: utánzás, minta- és modellkövetés, spontán tapasztalatszerzés, kérdezz-felelek, gyakorlati probléma- és feladatmegoldás

V. AZ ÓVODAI NEVELÉS TEVÉKENYSÉGFORMÁI

- **játék**
- **a tevékenységekben megvalósuló tanulás**
- **munka jellegű tevékenységek**
- **a külső világ tevékeny megismerése**
- **művészetekre nevelés**
 - irodalmi nevelés: mese, vers
 - ének-zene
 - rajzolás, mintázás, kézimunka
- **mozgásfejlesztés**

1. Játék

A játék a gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, élményekben gazdag, nemes szórakozása, egyben az óvodai nevelés első és legjobb eszköze. A pszichikumot, a kreativitást fejleszti, erősíti, és élményt nyújt. Az óvodások a játékon keresztül ismerkednek a világgal, a valóság tárgyaival, jelenségeivel, eseményeivel, az emberi kapcsolatokkal és viselkedésformákkal stb.

A 3-7 éves gyerekek alapvető, a mindennapjaikat átszövő tevékenysége elsődlegesen a **szabad játék**, amely spontán, minden kényszertől mentes öröm forrása, mert játszani jó! Kíváncsiságtól, felfedező hajlamtól, tevékenységvágytól vezérelve a gyerekek, a külvilágról és a saját belső világukról szerzett tapasztalatokat a szabad játék során dolgozzák fel, tagolják és rendezik. Felfedezéseik közben lelki indulatokat és érzelmeket vetítenek ki, miközben megismerik saját képességeiket és korlátaikat.

A játék akkor lehet a nevelés hatásos eszköze és egyben módszere, ha a játék tartalma megfelelő, a gyerekek életkori sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez igazodó lehetőségeket teremt. A játék a legkedvezőbb alkalom, hogy mind jobban megismerjük a gyerekeket. Felfedezzük a magatartásukban jelentkező pozitív és negatív tulajdonságokat. Tudatosan és tervszerűen támogatjuk a testi, lelki, szellemi fejlődésüket. Törekszünk arra, hogy a játékban rejlő személyiségformáló lehetőségeket minél szélesebb körben, a nevelés minél több területén kihasználjuk.

Nekünk, óvodapedagógusoknak az a felelősségünk, hogy ingergazdag körülményeket, élményeket nyújtsunk, és tudatos jelenlétünkkel segítsük a gyermekeket a világ apró csodáinak felfedezésében, a rácsodálkozás, az öröm megélésében.

Célunk:

- a játék, elsősorban a szabad játék feltételeinek megteremtése, mely a gyerekek elsődleges tevékenysége az óvodában
- olyan nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, tudatos óvodapedagógusi jelenlét biztosítása, melyben a gyermekek az aktív közreműködők

Feladatunk:

- a játék személyiségfejlődést elősegítő szerepének hangsúlyozása
- az érzelmi hatások megélése, a pozitív hatások mellett a megjelenő negatív érzelmek leküzdésének segítése (csüggedés, letörtség, irigység, káröröm)
- a gyermeki tapasztalatok alapján a magasabb rendű érzelmek kialakulásának, a siker, az elégedettség, a jó érzés felszínre kerülésének érvényesítése
- az erkölcsi nevelés jelentőségének megnyilvánulása különösen a közösségi nevelés, a munkára nevelés, a fegyelmezettségre nevelés folyamatában
- az akarati tulajdonságok fejlődésének támogatása, mint pl. kötelességtudat, pontosság, fegyelmezettség, önzetlenség
- az értelmi, kognitív folyamatok lehetőségének biztosítása: a kitartó figyelem, a koncentráció, a határozott, gyors helyzetfelismerés, az élénk képzelet, önálló gondolkodás, stb
- a játékhoz szükséges feltételek megteremtése (hely, idő, eszköz): a gyerekek számára kedvező természetes anyagú játékok, és az alkotókészség, a fantázia fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges félkész anyagok és eszközök biztosítása
- élményszerzési lehetőségek nyújtása a gyakorló játékhoz, a szimbolikus szerepjátékhoz, a konstruáló játékhoz, valamint a szabályjátékhoz

Alapelvünk:

- a játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, ugyanakkor a gyermekek legfontosabb, fejlődést segítő tevékenysége és egyben lelki szükségleteik színtere is

Tartalma:

- a gyerekek életkori sajátosságaiból adódó gyakorló játék, szimbolikus-szerepjátékok, konstruáló játékok, szabályjátékok a gyermeki szabadság tiszteletben tartásával

Szervezési elvek, keretek:

- a gyerekek az óvodában tartózkodás jelentős részét játékkal töltik, melyben meghatározó szerepet kap a szabad játék

2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Célunk:

- az óvodás gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, a teljes gyermeki személyiségfejlődés-, fejlesztés lehetőségének megteremtése és támogatása a mindennapokban, természetes helyzetekben, a gyerekek korábbi tapasztalataira, ismereteire épített tevékenységek során
- azon kompetenciák (kéességek) fejlesztése, melyek az óvodás évek alatt segítik a gyerekek fejlődését (személyes, szociális, kognitív területen)

Feladatunk:

- a gyerekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásuk erősítése
- olyan lehetőségek felkínálása, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömet
- a gyerekek egyéni érdeklődésének, életkorának megfelelő tevékenységek biztosítása
- a tapasztalásokhoz szükséges alkalmak megteremtése
- az értelmi képességek /érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás/ fejlődését elősegítő óvodai ritmus kialakítása
- az önállóság, a figyelem, a kitartás, a pontosság, a feladattudat fejlesztése, építve a gyermekek előzetes tapasztalatira, ismereteire
- a gyermekek személyiségének kibontakozását segítő személyre szabott pozitív értékelés
- a megfelelő időtartam és forma megválasztása

Alapelvünk:

- az egyszeri, megismételhetetlen gyermeki személyiség tisztelete
- az alkotóvágy, az önmegvalósítás, az önállósodás, a kreativitás fejlődésének segítése segítőszándékú dicsérettel, elfogadó pedagógusi magatartással

Tartalma:

- a természeti és társadalmi környezet nyújtotta alapvető tapasztalatok, ismeretek a gyerekek előzetes élményeire, tapasztalásaira építve
- a kutatás, a felfedezés, az átélés élményének biztosítása
- a cselekvéses tanulás lehetőségének megteremtése
- a spontán ismeretszerzés és a szándékos ismeretnyújtás a gyermekek életkorát figyelembe vevő alkalmi

Szervezési elvek, keretek:

- az életkorból adódó pszichikus fejlődés tisztelete
- élménynyújtó alkalmak, együttlétek, közös programok

3. Munkajellegű tevékenység**Célunk:**

- a gyerekek egyéni fejlettségének, igényeiknek megfelelően örömmel végezzenek minden olyan munkát, amely szükségleteikre építve fejleszti személyiségüket, alakítja attitűdjüket, erősíti önbizalmukat
- a személyiségfejlesztés fontos eszköze a cselekvő megtapasztaláson alapuló munkajellegű tevékenység, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája

Feladatunk:

- sokszínű gyermeki tevékenység közben munkafolyamatok megismertetése, az ehhez szükséges idő és eszközök biztosítása, használatuk elsajátíttatása
- az eszközök célszerű használata során a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek alakítása
- környezetük rendjének megteremtésében és más, önként vállalt tevékenységek végzésében váljanak igényessé, szerezzenek tapasztalatot, jártasságot a manuális ügyességet kívánó műveletekben
- az önmagukért és másokért végzett munka örömeinek felismertetése
- közösségi kapcsolatok alakítása, mások teljesítményének elismerése, az együttműködés igényének megteremtése
- az óvodapedagógus értékelje konkrétan, reálisan a gyermeki munkát, mely fejlesztő hatású

Alapelvünk:

- annak tudatosítása, hogy minden munkának meghatározott célja van, és ez egyben tapasztalatszerzési lehetőség is az emberi munka környezetalakító hatásáról
- a dicséret, a pozitív értékelés serkenti a munkavégzést

Tartalma:

- önkiszolgálás, maguk körüli rend kialakítása, teendők végzése
- közösségért végzett tevékenységek: önként vállalt segítői, naposi munka, környezet rendjének megőrzése, kisállat- és növénygondozás, alkalmi munkák és egyéb megbízatások

Szervezési elvek, keretek:

- a tevékenység tartalmát minden csoportban az ott dolgozó felnőttek közösen alakítják

4. Külső világ tevékeny megismerése**Célunk:**

- a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, viselkedés és magatartásformák kialakítása, a környezeti kultúra iránti igény megalapozása
- a gyermekek közvetlen környezetében lévő élővilág megismertetése, az élő és élettelen környezeti tényezők közötti leglényegesebb összefüggések megvilágítása, helyi adottságok, lehetőségek feltárásával, felhasználásával
- a gyermekek kognitív képességeinek fejlesztése

Feladatunk:

- a gyermekek aktivitásuknak és érdeklődésüknek megfelelően szerezzenek tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól
- a valóság felfedezésével egyidejűleg alakuljon pozitív viszony köztük és a természeti-emberi alkotások között, tanulják azok védelmét
- környezettudatos magatartás megalapozása
- olyan szokásrendszer kialakítása, amely által a gyermekek fejlettségükhöz mértén képesek eligazodni az őket körülvevő világban
- tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, amelyek a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek
- az óvodai csoporthoz való érzelmi kötődés, a kapcsolatépítés társadalmi szokásainak, az együttélés normáinak megismerése, a szülőföld szeretetének megalapozása
- az óvodapedagógus feladata, hogy segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeik fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában

Alapelvünk:

- a környező valóság, a természet törvényszerűségeinek megismertetése, a környezet formai és mennyiségi viszonyainak érzékeltetése személyes példamutatással, közvetlen tapasztalatszerzéssel, játékkal

Tartalma:

- a) Óvodai környezet megismerése
 - befogadás, beszoktatás (fokozatosság, érzelmi kapcsolat kialakítása)
 - együttműködés (gyerek-felnőtt, gyerek-gyerek között)
 - napirend kialakítása (kiszámíthatóság, biztonság)
 - tevékenységek tervezése, szervezése (ismeretek gyarapodása, aktivitás, képességek fejlesztése, felkészülés az iskolai életre)
- b) Természet változásai, törvényszerűségei
 - évszakok váltakozása, jelenségei, gyakorlati megtapasztalás útján szerzett ismeretek, kísérletezések, népi megfigyelések az időjárásról
 - évszakokhoz kapcsolódó természeti és egyházi ünnepek, események, helyi hagyományok, néphagyományok
 - séták, kirándulások, óvoda környékének megismerése, a helyes közlekedés szabályainak megismerése
 - állatok, növények megfigyelése, élőhelyük, életformájuk, tulajdonságaik alapján
 - az élőlények tiszteletére, szeretetére nevelés
 - madarak téli gondozása
- c) A társadalmi környezet
 - a család
 - egyén - és család , mint közösség kölcsönhatása
 - testünk, érzékszerveink, azok funkciói
 - az emberek munkája
 - óvodások vagyunk – iskolások leszünk
 - jelen-jövő
 - színek ismerete, alkalmazása
 - városunk

Szervezési elvek, keretek:

- természetes környezetben, a mindennapi óvodai élet során, séták, kirándulások alkalmával

4.1 Matematikai képességek fejlesztése:

Célunk:

- a bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésembeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva

Feladatunk:

- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása
- pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához

Alapelvünk:

- a természet törvényszerűségeinek megismerése során gyűjtsenek olyan matematikai tapasztalatokat, amelyeket játékukban és egyéb tevékenységükben folyamatosan alkalmaznak, gyakorolnak

Tartalma:

- kíváncsiság felkeltése, összefüggések, törvényszerűségek megláttatása
- napi tevékenységek, séták alkalmával szerzett matematikai ismeretek: kisebb-nagyobb, több-kevesebb, rész-egész viszonya, hosszabb-rövidebb, keskenyebb-szélesebb relációk, különböző geometriai formák megismerése
- természettel való ismerkedés során szerzett matematikai tapasztalatok: sok-kevés, színek, formák, téirányok megfigyelése, állatok, növények gondozása során megfigyelhető tulajdonságok, változások, pl. növekedés

Szervezési elvek, keretek:

- a mindennapi élethelyzetekben, a játékba és a tevékenységekbe integrálva

5. Művészetekre nevelés

Valljuk, hogy az óvodáskorú gyermekek személyiségének formálásában meghatározó fontosságúak a művészeti tevékenységek. Ezek segítik a kreativitás, az alkotó gondolkodás és a cselekvés kialakulását, fejlesztik a gyermekek esztétikai érzékét, látásmódját. A mesélés, az éneklés, a különböző ábrázoló technikák (festés, rajzolás, mintázás stb.) és a felszabadult alkotás az öröm érzését keltik a gyermekekben, melyek természetes módon járulnak hozzá a személyiségük gazdagodásához.

5.1 Irodalmi nevelés: mese, vers

Az óvodai irodalmi nevelés, az anyanyelvi neveléstől elválaszthatatlan, az óvodai élet egészét átható folyamat. A játék mellett a másik fontos nevelési eszköz a mese, vers, mely ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek. Népi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermekeknek.

Célunk:

- a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének megalapozása, a mese élményének segítségével és a vers zeneiségével történik
- a gyermekek saját vers- és mesealkotása, mint sajátos önkifejezés jelenjék meg a mozgásban, az ábrázolásban
- életkoruknak megfelelő irodalmi érdeklődés felkeltése

Feladatunk:

- a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő, nyelvileg tiszta, esztétikailag értékes vers és mese választása
- a gyermekek szókincs fejlődésének elősegítése egyéni ütemének megfelelően, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztésére
- nyugodt légkör és kényelmes hely biztosítása a gyermekek számára, bensőséges és személyes kapcsolat kialakítása
- meseélmény nyújtása a gyermekek számára: mindennapi mese, alvás előtti, otthonról hozott kedvenc mesekönyvek olvasása
- olyan irodalmi művek bemutatása, melyek alkalmasak a gyermeki személyiség sokoldalú gazdagítására, esetleges szorongásuk oldására és a valóság visszatükrözésére
- ünnepekhez, hagyományokhoz, évszakokhoz kapcsolódó versek megismertetése
- a könyv iránti szeretet és megbecsülés igényének megalapozása

Alapelvünk:

- a mese a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője
- a mesehallgatáskor belső képek keletkeznek, melyek a gyermeki élményfeldolgozás legfontosabb formái
- a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok jó alapot és sok lehetőséget kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre

Tartalma:

- elsősorban a magyar népmeséken keresztül állatmesék, klasszikus tündér- ill. tréfás mesék, verses mesék
- más népek meséinek és az értékes kortárs gyermekirodalom művei
- a versanyagban játékos, mozgással kísért népi mondókák, dúdolók, altatók, versek, stb.
- életkoruknak megfelelő terjedelmű és tartalmú készségfejlesztő irodalmi művek (beszédszlelés-, beszédértés-, kifejezőkészség-, gondolkodás-, és fantáziafejlesztés)
- az irodalmi élményegyüttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek: mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok

Szervezési elvek, keretek:

- a napi tevékenységek közben, a szervezett és spontán adódó lehetőségek során mesélés, mondókázás, verselés

5.2 Ének-zene**Célunk:**

- az érzelmi biztonság megadása az anyanyelvi és a zenei nevelés eszközeivel: mozgással összekapcsolt ölbeli játékok, mondókák, énekek, dalos-játékok, népi játékok segítségével, melyek örömet nyújtanak a gyermeknek
- a zenei nevelésen keresztül a pszichikus funkciók formálása
- a magyar nép zenei hagyományainak átörökítésével a nemzeti identitás megalapozása

Feladatunk:

- az évszakok változásait, az ünnepeket, jeles napokat követő dalanyag kiválasztása
- a nap-, a hét ritmusába épített időpontban körjátékozás, népdalok éneklése, népi játékok játszása, mindezek mozgással kísérése
- zenei készségek, képességek alakítása, a gyermekcsoport összetételének, az egyéni képességeknek megfelelően

- az éneklés, a zene hallgatása érzelmekre ható, érzelmeket előhívó hatásának erősítése, a zenei ízlésformálás, esztétikai fogékonyság, a belső hallás fejlesztése
- az utánzásra épülő közös éneklés, játék örömeinek megéreztetése, a társas kapcsolatok gazdagítása
- a tevékenységek megszerettetése, a dallammal érzésvilág, a ritmussal fegyelem és koncentráció fejlesztése
- a zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi, etnikai kisebbség nevelése esetében a gyermekek hovatartozásának figyelembevétele

Alapelvünk:

- a gyermekek zenei képességeinek elfogadása, tiszteletben tartása
- az óvodai zenei nevelés a mondókákat, az énekeket, és a dalos játékokat főként a magyar hagyomány anyagából, tiszta forrásból meríti
- más népek dalainak és műdalok, megzenésített versek éneklése

Tartalma:

- a 3-7 éves korosztály életkori sajátosságait figyelembe véve válogatunk a mondókák, gyermekdalok, népi játékok anyagából
- hangterjedelem 3-5; 3-6 hang, mely gyakran pentaton jellegű
- zenei képességfejlesztés
 - az éneklési készség: tiszta éneklés
 - a ritmusfejlesztés: metrumérzék, ritmusérzék, tempóérzék, ütemérzék, mozgás-kultúra, gyermekhangszerek
 - a hallásfejlesztés: hangmagasság, hangszínérzék, dinamikai érzék, zenehallgatás
 - komplex képesség: improvizációs készség, formaérzék, dalfelismerés, belső hallás

Szervezési elvek, keretek:

- mindennapi éneklés, zenehallgatás

5.3 Rajzolás, mintázás, kézimunka

Célunk:

- alakuljon ki, és folyamatosan fejlődjön a gyerekek szép iránti nyitottsága, igényessége, vizuális, esztétikai érzéke
- ezek a tevékenységek legyenek az önkifejezés módjai, mely által a gyermekek kifejezik gondolataikat, érzelmeiket, feldolgozzák problémáikat
- az örömmel, szívesen végzett tevékenységek által fejlődjön alkotóképességük, kézügyességük, fantáziájuk, formálódjon személyiségük

Feladatunk:

- az élmények, a változatos, jó minőségű anyagok és eszközök biztosítása, a különböző technikákkal való megismertetés, a lehetőségek megteremtése, melyek segítik a gyerekeket abban, hogy szabadon fantáziálva megvalósítsák, kifejezzék önmagukat
- a gyermeki alkotások megfigyelése, folyamatos figyelemmel kísérése, melyből sokrétű visszajelzést kapunk a gyermekek személyiségéről, fejlettségéről, aktuális állapotáról
- a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés
- az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet alakítására és az esztétikai élmények befogadására

Alapelvünk:

- a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelően látásmódjuk elfogadása
- az alkotóvágy, az önmegvalósítás segítése

Tartalma:

- a vizuális nevelés lehetséges tevékenységformái: rajzolás, festés, mintázás-formázás, kézimunka, népi kézműves tevékenységek, barkácsolás, képalkotás stb.
- a tevékenységformákból adódó technikai megoldások alkalmazása, gyakorlása
- a gyerekek életkorának megfelelő, értékes kiállítások, műalkotások megtekintése

Szervezési elvek, keretek:

- bizonyos tevékenységformák eszközei a nap bármely szakában a gyerekek rendelkezésére állnak, másokra pedig a napi-és heti rendben meghatározott időben biztosítunk lehetőséget
- az ábrázoló tevékenységek sokszínűségéből a választás lehetőségét a csoportok arculata, a munkaközösségek szakmai programja biztosítja

6. Mozgásfejlesztés

A testmozgás az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek egészséges testi és mozgásfejlődése útján szolgálja személyiségük fejlődését. Hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy- és kismozgások kialakulásához.

Célunk:

- a gyermekek egészségének megóvása
- harmonikus testi, lelki fejlődésének elősegítése, a rendszeres mozgás iránti igény felkeltése és kielégítése
- a fizikai, értelmi és akarati tulajdonságuk fejlesztése
- természetes mozgáskedvük fenntartása
- testi képességeik és mozgáskultúrájuk fejlesztése

Feladatunk:

- az óvodai nevelés minden napján a gyermekek számára - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - lehetőség biztosítása a mozgásra
- a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, mozgásfeltételek megteremtése (hely, idő, eszköz, biztosításával), amelyek elősegítik a biológiai fejlődésüket, növelik szervezetük teherbíró-, ellenálló- és alkalmazkodó képességét
- fontos a jó levegő, a tiszta környezet biztosítása, egészség megőrzése, megóvása
- játékos kedv fenntartása és képességük szerinti különböző mozgások elsajátíttatása
- természetes mozgások (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás, dobás, stb) és testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, stb.) fejlesztése
- mozgásos játékok szervezésével a térben való tájékozódás, a helyzetfelismerés, a döntés, az alkalmazkodóképesség és a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése
- rossz idő (sár, víz) esetén séták szervezése és játék a betonos udvaron
- prevenció keretében mezítlábas torna is helyet kap a napirendben
- 3-7 éves korig különböző mozgásformák egymásra épülésével differenciált fejlesztés alkalmazása

Alapelvünk:

- nagy hangsúlyt fektetünk a motoros képességek fejlesztésére, mivel ez képezi alapját az értelmi-, szociális- és anyanyelvi képességek fejlesztésének is
- a mozgásfejlesztés kisgyermek korban kiemelten fontos, mert a gyermek megismeri saját testét, képessé válik testrészei mozgásának irányítására, kialakul a mozgáskoordináció

Tartalma:

- mozgástevékenység keretén belül fejlesztendő motoros képességek:
 - kondicionális képességek erősítése

- koordinációs képességek fejlesztése
- mozgékonyág, hajlékonyág fokozása
- testséma fejlesztés, testrészek megismerése
- térbeli tájékozódás (irányok, arányok, oldaliság)

Szervezési elvek, keretek:

- testnevelés foglalkozás (heti 1 alkalom)
- mindennapos testmozgás, mindennapos testnevelés: mozgásos játékok, udvari játék,
- egyéb lehetőségek: túrák, kirándulások, játékos vízhez szoktatás (5 éves kortól)

VI. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermekek belső érési folyamata, valamint a családi és az óvodai nevelés eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai tanulmányokhoz, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belépnek a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érnek. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A következő életszakaszra való felkészültségnek **testi, lelki és szociális kritériumai** vannak, melyek mindegyike egyformán szükséges a sikeres iskolakezdéshez.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek 6-7 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fog váltása. Teste arányosan fejlett, teherbíró lesz. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgás-koordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani.

A **lelkileg és értelmileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre:

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés (a közvetlen felidézés) mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama
- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik annak időtartama, könnyebbé válik a megosztása és átvitele
- a cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett a fogalmi gondolkodás is kialakulóban van
- érthetően, folyamatosan beszél
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni
- minden szófajt használ
- különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek)
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait

A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival egyaránt:

- egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van és ez a feladat megértésében, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg
- a tevékenységek végzéséhez önállósága, kitartása, munkatempója, önfegyelme megfelelő

VII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvodai nevelés a fenntartó által jóváhagyott, helyi nevelési programunk alapján történik. Megszervezése a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében valósul meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Célunk:

- a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése, alkalmazkodva az életkori és biológiai fejlettségükhöz

Feladatunk:

- nyugodt, meghitt, családi légkör biztosítása
- átgondolt napirend, hetirend, illetve havi és éves nevelési folyamat kialakítása, amely biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével (a napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermekek egyéni szükségleteihez)
- a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntető szerepét
- az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, hiszen eközben is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segítve önállóságuk fejlődését
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése a különböző kötelező dokumentumokban, feljegyzésekben
- megfelelő személyi és tárgyi feltételek megteremtése

Alapelvünk:

- a napirendet és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki
- a napirend járuljon hozzá a gyermekek testi, mentális és szociális fejlődéséhez, egészséges bioritmusuk kialakulásához
- az óvodai élet megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteinek kielégítésére, gondozására fordítható időt
- az egész nap folyamán lehetőség szerint érvényesüljön a rendszeresség, a rugalmasság, a folyamatosság
- a mindennapokban a rendszeres mozgás lehetősége biztosított legyen
- az óvodai életet hassa át a játék, a szabad játék, a játékoság

Tartalma:

- csoportszervezési formák: a nevelés homogén (osztott) és heterogén (osztatlan) csoportokban történik
- a csoportkialakítás szempontjai:
 - a gyermekek érdeke
 - a szülők kérése
 - az óvodapedagógusok nevelési elképzelései
 - férőhely

- objektív körülmények
- törvényi előírás a csoportlétszám meghatározásáról
- nevelési program megvalósíthatósága

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATTARTÁSI RENDSZERE

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait és az együttműködés során megadja a kellő segítséget a gyermekneveléshez.

Célunk: eredményes óvodai nevelésünk érdekében jó partneri kapcsolatok kialakítása, ápolása.

Feladatunk: a hatékony együttműködés legmegfelelőbb formáinak megválasztása és azok működtetése.

Kivel?	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Óvoda – család	▪ Beiratkozás ▪ Befogadás, beszoktatás ▪ Napi kapcsolattartás ▪ Összevont és csoportos szülői értekezletek ▪ Egyéni beszélgetések ▪ Családlátogatások ▪ Nyílt napok ▪ Szülői közösségek, Óvodaszék ▪ Munkadélutánok, játszóházak, közös kirándulások	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvez.hely. ▪ Tagintézmény-vezető ▪ Csoportok óvodapedagógusai
A fenntartóval, a Polgármesteri Hivatallal, valamint a Kisebbségi Önkormányzattal	▪ Kölcsönös tájékoztatás (egyéni és hivatalos megbeszélések) ▪ Adatszolgáltatás ▪ Intézményvezetői beszámoló	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvez.hely ▪ Tagintézmény-vezető ▪ Bölcsőde szakmai vezetője ▪ Gyermekvéd. felelős
Óvoda – más települések óvodái	▪ Közös továbbképzések ▪ Előadások ▪ Közös rendezvények	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvez.hely. ▪ Tagintézmény-vezető ▪ Munkaközösség-vezetők
Óvoda – Általános Iskolák	▪ Közös szakmai programok ▪ Szülői értekezlet ▪ A volt óvodások meglátogatása ▪ Iskolakóستoló ▪ Közös rendezvények	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvez.hely. ▪ Tagintézmény-vezető ▪ Csoportok óvodapedagógusai

Kivel?	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Óvoda – Művészeti Iskolák	▪ Közös szakmai programok ▪ Szülői értekezlet ▪ Zeneóvoda ▪ Gyermek néptánc	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvezető-helyettes ▪ Tagintézmény-vezető ▪ Csoportok óvodapedagógusai
Óvoda – Egyházak	▪ Hittan ▪ Közös rendezvények	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvezető-helyettes ▪ Tagintézmény-vezető ▪ Csoportok óvodapedagógusai
Óvoda – Családsegítő és Pedagógiai Szakszolgálat Sárospatak	▪ Munkaközösség, kerekasztal-megbeszélés ▪ Továbbképzések ▪ Óvodai fejlesztés ▪ Vizsgálatok	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvezető-helyettes ▪ Tagintézmény-vezető ▪ Csoportok óvodapedagógusai ▪ Gyermekvéd. felelős
Óvoda – B-A-Z. M-i Pedagógiai Szakmai, Szakszolgálati és Közművelődési Intézet Miskolc	▪ Továbbképzések ▪ Vizsgálatok	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvezető-helyettes ▪ Tagintézmény-vezető
Óvoda – A környezeti nevelést segítő speciális szakmai szervezetek	▪ Továbbképzések ▪ Környezeti jeles napokhoz kapcsolódó rendezvények	▪ Intézményvezető ▪ Intézményvezető-helyettes ▪ Tagintézmény-vezető ▪ Munkaközösség-vezető
Óvoda – Néphagyományőrző Óvodapedagógusok Egyesülete, Gödöllő	▪ Szakmai konferenciák, továbbképzések	▪ Intézményvezető ▪ Munkaközösség-vezető ▪ Óvodapedagógusok
Óvoda – Magyar Waldorf Szövetség, Budapest	▪ Waldorf találkozók	▪ Intézményvezető ▪ Munkaközösség-vez. ▪ Óvodapedagógusok
Óvoda – Miskolci Egyetem Comenius Tanítóképző Főiskolai Kar	▪ Óvodapedagógus hallgatók gyakorlati képzésében való részvétel ▪ Egymás rendezvényein való részvétel	▪ Intézményvezető ▪ Tagintézmény-vezető ▪ Gyakorlatvezető és mentor óvodapedagógusok

Kivel?	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Óvoda – A Művelődés Háza és Könyvtára	- Rendezvényeken való részvétel - Konzultáció - Rendezvények közös szervezése	- Intézményvezető - Intézményvezető-helyettes - Tagintézmény-vezető
Óvoda – Egészségügyi szervezetek - Védőnő - Gyermekorvos - Fogorvos - ÁNTSZ	- Évenkénti orvosi, egészségügyi vizsgálat minden csoportban - Évenkénti fogászati szűrés nagycsoportosainknak - Hallásvizsgálat alkalmanként valamennyi gyermeknek - Alkalmankénti eset-megbeszélés - Tájékoztató előadások a szülőknek	- Intézményvezető - Intézményvezető-helyettes - Tagintézmény-vezető - Csoportok óvodapedagógusai
Óvoda – médiák, Zemplén Televízió, Sárospatak Város Honlapja, Zemplén Közéleti Lap	Tájékoztató az óvodákban történő eseményekről	- Intézményvezető - Tagintézmény-vezető

IX. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

Intézményünkben a gyermekvédelmi munka minden gyermekre – kortól, nemtől, vallástól, származástól függetlenül – kiterjed. A gyermekek problémáinak figyelemmel kísérése minden dolgozó feladata, aki napi munkája során kapcsolatba kerül velük. Ennek során együttműködünk a gyermekvédelem intézményrendszerével.

Speciális segítségnyújtást igénylő gyermekek meghatározása:

- **Hátrányos helyzetű gyermekek:** azok, akik családi körülményeik, szociális helyzete miatt védelembe vett a jegyző, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény folyamatosságát a jegyző megállapította.
- **Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek** azok, akiknek a fentiekén túl a szülő, ill. szülők legfeljebb az általános iskola 8. évfolyamának tanulmányait fejezték be.
- **Veszélyeztetett gyermekek:** azok, akik személyiségükben épek, de testi, lelki, értelmi fejlődésükben erősen gátoltak, illetve akit a jegyző védelembe vett.

Célunk: a ránk bízott gyermekek jogainak védelme, problémáinak korai felismerése, esetleges kezelése. A hátrányos helyzetük, veszélyeztetettségük kialakulásának - lehetőség szerinti - megakadályozása, csökkentése, biztonságérzetük erősítése a probléma mielőbbi

felismerésével, a megelőzéssel, a segítségnyújtással, valamint az előítéletektől mentes el- és befogadó magatartásmód kialakításával.

Feladatunk: a családi környezet megismerése, folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, egyéni sorsokkal való törődés.

- A problémás esetek folyamatos feltárása, a szükséges intézkedések megtétele.
- Jelzőrendszerek működtetése.
- A hátrányok lehetőség szerinti kompenzálása, megfelelő segítőmódok kiválasztása és alkalmazása.
- A szülők és gyermekek szemléletének formálása pozitív minta adásával.
- Kapcsolattartás a gyermekvédelmi munkát segítő személyekkel és intézményekkel.
- Hátrányos-, ill. halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, a sajátos nevelési igényű és tanköteles korú gyermekek óvodába járásának nyomon követése.

A feladatellátás rendje

Az intézményvezető feladata:

- A gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése. A vezetői felelősség kiterjed az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl a gyermekbalesetek megelőzésére is.
- Fontos feladat, hogy minden gyermek abban az évben, - a nevelési év első napjától (szeptember 01-től) -, amelyben az 5. életévét (december 31-ig) betölti, óvodai nevelésben részesüljön. Az adategyeztetés a vezető felelőssége.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme, a Kt. 2. sz. mellékletben felsoroltak szerint hivatali titoktartási kötelezettség betartása, betartatása.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet a gyermekvédelmi felelőssel, az óvodapedagógusokkal és a szülőkkel a veszélyeztetettség feltárása érdekében.
- Szülői értekezleteken tájékoztatja a szülőket a tevékenységéről, az igénybe vehető támogatásokról, a gyermek- és családvédelmi rendszer mai formáiról, az igénybe vehető segítségéről a 1997. évi XXXI. törvény, valamint Sárospatak Város Önkormányzatának határozata alapján.
- Gondoskodik arról, hogy a szülők tájékoztatást kapjanak a gyermekvédelmi felelős személyéről, feladatairól, a fogadóóra időpontjáról.
- A Sárospatak Város Képviselőtestülete által elfogadott Esélyegyenlőségi Terv megvalósításában való részvétel az Esélyegyenlőségi Fórum integrációs munkacsoportjának tagjaként.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az intézményvezetővel, az óvodapedagógusokkal és a szülőkkel a veszélyeztetettség feltárása érdekében.
- Éves gyermekvédelmi munkatervet készít a nevelési év elején.
- Nevelési év végén pedig értékeli az elvégzett munkát.
- Nyilvántartást vezet a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről, amely tartalmazza a gyermekek adatait és a problémákat.
- Esetmegbeszéléseket folytat a gyermekvédelmi szolgálat kérésére.
- Szoros kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Családsegítő és Pedagógiai Szakszolgálattal, a Polgármesteri Hivatal Szociális Osztályával, a Gyámhivattal, az óvoda orvosával, védőnőjével, a kisebbségi önkormányzattal.

- Részt vesz a gyermekvédelmi értekezleteken, tájékoztatókon, „Kerekasztal” megbeszéléseken.
- Emberi, humánus és etikus magatartásával elősegíti a krízishelyzetekben lévő családokkal, illetve veszélyeztetett helyzetben lévő gyermekekkel való eredményes munkát.
- Folyamatosan figyeli azokat a pályázati lehetőségeket, amelyek segíthetik a munkáját, illetve megkönnyíthetik a veszélyeztetett gyermekek életét.
- Nyomon követi a jogszabályokat, folyamatosan képzzi magát.
- Titoktartási kötelezettsége van.
- A közös probléma megoldása érdekében jelzéssel él a Gyermekjóléti Szolgálat felé.
- Az Esélyegyenlőségi Fórum pedagógiai munkacsoportjának tagjaként aktív részvétel a városi Esélyegyenlőségi Terv megvalósításában.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- az óvodán belül a gyermekeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslattevés
- a lehetőségekhez képest a gyermekek és családjuk minél jobb megismerése
- a gyermek családban történő felnevelésének - minden rendelkezésre álló eszközzel történő - segítése
- a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének, rendszeres óvodába járásának elősegítése, lehetőség szerint 3 éves kortól
- a rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelős és az intézményvezető felé
- a differenciált fejlesztés megvalósítása
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében való közreműködés
- a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, az okok felismerése, szükséges esetén szakember segítségének kérése, a probléma jelzése írásban is.
- a város gyermekvédelmi rendszerében érintett szervek megismerése, szükség esetén kapcsolatfelvétel
- folyamatosan kapcsolattartás az óvoda gyermekvédelmi felelősével
- a minden családot érintő titoktartási kötelezettség érvényesítése

X. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉSE

Az óvoda, alapító okiratban vállalt feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadása, nevelése, fejlesztése. Az SNI-s gyermek integrált óvodai nevelésének szakmai programját a mellékelt részprogram tartalmazza. (1.sz. melléklet)

XI. NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉGHEZ TARTOZÓ GYERMEKEK INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉSE

Az óvoda feladata a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai csoportokban történő integrált nevelése. Az erre vonatkozó szakmai programot a mellékelt részprogram tartalmazza. (2. sz. melléklet)

XII. DOKUMENTÁCIÓ

A többször módosított 1993. évi LXXIX. Köznevelésről szóló törvény 2. számú mellékletének előírása alapján az óvodai csoportokban használt kötelező nyomtatványok, dokumentumok:

- a) helyi óvodai nevelési program
- b) óvodai csoportnapló
- c) óvodások személyiségfejlődési naplója
- d) felvételi és mulasztási napló

Dokumentum	Kitöltés határideje	Kitölti	Ellenőrizheti
Felvételi és mulasztási napló (A.Kö. 1100/A forma-nyomtatvány)	Minden nevelési év szeptember 15-ig	A csoportok óvoda-pedagógusai	Fenntartó Szakmai felügyeleti szerv Intézményvezető Intézményvezető-helyettes Tagintézmény-vezető
Óvodai csoportnapló (saját készítésű)	Minden nevelési év <u>szeptember 15-re</u> , az aktuális oldalak kitöltése. Folyamatos tervezés és értékelés az óvodapedagógus által meghatározott időtartamra.	A csoportok óvoda-pedagógusai	Fenntartó Szakmai felügyeleti szerv Intézményvezető Intézményvezető-helyettes Tagintézmény-vezető
Fejlődési napló (saját készítésű)	A gyermekek fejlettségének megállapítása: - óvodába lépést követően és minden nevelési év végén - iskolába kerülők esetében márciusban	A csoportok óvoda-pedagógusai	Intézményvezető Intézményvezető-helyettes Tagintézmény-vezető

Célunk: a rögzített adatrendszer áttekinthető, közérthető formában, naprakészen álljon rendelkezésre, és feleljen meg az elvárásoknak.

Feladatunk: az egységes dokumentáció bevezetése, alkalmazása, melynek szerkezete és tartalma tükrözi a tervezés módját a helyi programnak és a csoportok arculatának megfelelően.

Tartalma:

- középpontban a gyermek megfigyelése, fejlesztése szerepel
- tartalmazza a legfontosabb nevelési feladatokat
- megjelöli a tapasztalat- és élményszerzés formáit, témáit, időkereteit
- tükrözi az adott csoport sajátos szokásait, változatos tevékenységeit
- megfelel a nevelőmunka hatékonysági vizsgálatának (óvodapedagógusi önkontroll, feljegyzések, a megvalósult események értékelése)
- az írásos munkákkal kapcsolatos tapasztalataink munkaértekezleteken történő folyamatos megvitatása
- az alkalmazható egyéni ötletek, megoldási javaslatok közzé tétele

Alapelvünk: a dokumentációk vezetése a gyermekek személyiségének megismerését és fejlődésének nyomon követését szolgálja.

XIII. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS SZAKMAI PROGRAMJA

A bölcsőde bemutatása

A bölcsőde a Carolina Óvoda és Bölcsőde épületében, önálló intézményegységként működik (Sárospatak, Zrínyi utca 40.)

A bölcsődei intézményegység élén szakmai vezető áll.

Az intézmény alaptevékenysége:

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekjóléti alapellátások körébe sorolja a gyermekek napközbeni ellátását, amelynek a 3 éven aluli kisgyermekekre vonatkozóan a legjelentősebb, szervezettségében és szakmaiságában meghatározó ellátási formája: a bölcsőde.

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 20 hetes – 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését végző intézmény.

Bölcsődénkben gondozó-nevelő munkánk iránymutatója: a Bölcsődei Nevelés Országos Alapprogramja legyen.

Helyzetkép:

Sárospatakon 1952 óta működik bölcsőde.

A városban három óvoda létesült önálló intézményként. A bölcsőde is önállóan működött 1994-ig. Ekkor a Carolina Óvodához integrálták, 2006-ban a Kincskereső Óvodához, 2007-ben pedig - az óvodák összevonása után - a Mese Óvoda és Bölcsőde intézményegységébe került.

Férőhelyek száma:

22 fő

Csoportszáma:

2 csoport (vegyes életkorú)

Bölcsődénk egy gondozási egységből áll:

- két csoportszoba,
- fürdőszoba,
- átlósó,
- játszóudvar.

A helyiségek mérete, alapterülete az előírásoknak megfelelő.

A bölcsőde napi nyitvatartási ideje: 10 óra 7⁰⁰–17⁰⁰ (előtte és utána egy órával ügyeletet tartunk)

A bölcsődei ételmezés során a korszerű csecsemő- és kisgyermek táplálási elveket vesszük figyelembe.

Az intézmény személyi feltételei

Intézményegységünk engedélyezett dolgozói létszám: 6 fő.

Munkakörök szerinti megoszlása:

• gyermekgondozónő	4 fő
o ebből szakgondozónő	2 fő
o ebből intézményegység vezető	1 fő
• takarítónő, mosónő	2 fő

A dolgozók szakképesítése a közoktatási törvény előírásainak megfelel. A személyre szóló feladatokat a munkaköri leírások tartalmazzák.

A bölcsődei nevelés célja:

„Úgy gyönyörködj a fiatalokban, mint akik téged folytatnak majd.
De ne a magad vágyait, emlékeit álmodd újra bennük:
ne kényeztesd, ne ünnepeld, ne szidd,
inkább szeresd, s érdemük szerint becsüld meg őket.
Légy okos ellenállás, jó gát, tiszta meder,
hogy növekedjenek, mint súly alatt a pálma,
hogy önerejükkel törhessenek utat maguknak,
s ne nyelje el őket lápok iszapja, sivataghomok!”

(Keresztúri Dezső)

- o Törekszünk a 3 év alatti gyermekek egészséges testi, érzelmi, értelmi fejlődésének biztosítására.
- o Feladatunk a szakszerű gondozás és nevelés, figyelembe véve a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait.
- o Célunk családias légkörű bölcsődében, vidám, egészséges, boldog gyermekeket nevelni.

A bölcsődei nevelés feladata

Az egészséges testi fejlődés elősegítése:

- o Egészséges és biztonságos környezet megteremtése: balesetvédelmi szempontból megfelelő bútorzat, világos, jól szellőző csoportszoba.
- o Egészségvédelem és egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése.
- o Gyümölcsnap szervezése: a szülők által hozott különféle gyümölcsök közös tisztítása (gyümölcsmosás), szervírozása (tálon elrendezés) és fogyasztása.
- o A gyermekek fejlettségének megfelelő ételmezés a HACCP rendszer előírásainak megfelelően történik.
- o Napi egyszeri alkalommal lehetőséget biztosítunk a fogmosás gyakorlására zárt fogsor kialakulását követően.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:

- o Derűs, nyugodt légkör biztosítása, a gyermek segítése az esetleg átélt nehézségek feldolgozásában.
- o A biztonságot jelentő, jó gondozónő – gyermek kapcsolat kialakulására való törekvés.
- o A társas kapcsolatok alakulásának segítése.
- o A nyíltság, az empátia és a tolerancia, azaz az együttélés szabályainak az elsajátítására való törekvések támogatása, fejlesztése.
- o Bizalomra épülő kapcsolat kialakítása a gondozónő és a reá bízott gyermekek között. Az egyéni bánásmód elve, mellyel megnyerhetjük a gyermek bizalmát, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a gondozás minőségére. Személyhez szólóan beszélhet a gondozónő a gyermekkel, figyel jelzéseire. Fontos, hogy a gyermek kompetencia élményekhez jusson, érezze, hogy fontos számunkra!
- o Mindez nagyban elősegíti a kisgyermek kiegyensúlyozott érzelmi állapotát, szociális kapcsolatát.
- o A jól szervezett napirenden belül biztosítjuk a gyermekek nyugodt, békés, elmélyült játéktevékenységét.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

- o Életkornak, érdeklődésnek megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása: jó minőségű, esztétikus külsejű játékszerek, megfelelő elhelyezésük, időszakos cseréjük az életkornak megfelelően.
- o Az önálló aktivitás és kreativitás támogatása, amely egyúttal a fejlesztés eszköze is. Ennek egyik kiemelt célja az ismeretnyújtás: színes ceruza, vízfesték, gyurma, zsírkréta, stb., melyek alkalmazása függhet az évszakoktól és az aktualitástól.
- o A gyermekek tevékenységét bátorító-támogató ráfigyeléssel kísérve erősítjük meg. Ezáltal viselkedési és helyzetmegoldási mintát nyújtunk.
- o A motiválást segíti a puha sarok, a kuckó, a babakonyha, a fodrászsarok, stb.
- o A kisgyermekkorban tanulás folyamatos. Színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás, a játék, a felnőttel való együttes tevékenység és a kommunikáció. A fejlődés, a tanulás folyamatos, egyéni ütemnek megfelelő. Nem a gyors elérés a cél, hanem az, hogy minden kisgyermek örömteli tevékenységek során jusson előbbre. A személyes kíváncsiság és az érdeklődés a legfontosabb irányítója a tanulásnak!

A bölcsődei nevelés – gondozás főbb helyzetei:

- o A gondozás (öltözködés, tisztábatevés, illetve WC használat, kézmosás, étkezés) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.
- o Gondozás:
Belsőszéles interakciós helyzet gondozónő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.
A szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a gondozónő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicséréssel jutalmazza (ez növeli az együttműködési kedvet), a sikertelenségért viszont nem kap elmarasztalást. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a gondozónőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A bölcsődei élet tevékenységformái

o Játék:

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. A gondozónő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

o **Vers, mese**

Ezáltal fejlődik a képzelete, gondolkodása, emlékezete, beszéde. Szociális fejlődésére is hatással van. A képeskönyv nézegetés, verselés, mesélés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. Spontán jelenik meg a bölcsődei életben a gyermeki igénynek megfelelően. A motiválást segítik a bölcsődei korosztálynak megfelelő képeskönyvek, melyek a gyermekek számára elérhető helyen vannak elhelyezve.

o **Alkotó tevékenységek**

Fontos, hogy nem az eredmény számít, hanem az önkifejezés, az alkotás. Az öröm forrása maga a tevékenység, az anyaggal való ismerkedés. A gondozónő a gyermek spontán kezdeményezésére építve segítse az alkotókedv, készség kibontakozását. A gyermekek az e célra kialakított alkotó sarokban tevékenykedhetnek, ahol különböző alkotások készülnek, melyek a szobát, átadó helyiséget díszítik.

o **Környezet – természet tevékeny megismerése**

A gyermekben a külső világ, a környezet megismerésének vágya él. Gyermeki jellemzők a rácsodálkozás, a kommunikációra való nyitottság, az erős közlési vágy, az érzelmi fogékonyság a természet szépségeire, a személyes kipróbálási vágy. Mindezek kedveznek a tevékenységen keresztül történő tapasztalatszerzésnek. A csoportszobába beviszünk különböző zöldségeket, gyümölcsöket, nem veszélyes terméseket (pl. burgonya, dísztök, répa, alma, körte, gesztenye, falevél, stb.), amivel a gyermekek ismerkedhetnek.

o **Egyéb tevékenységek**

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös megoldásához, elő-készítéséhez, a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. a magocskák elültetése, locsolása). Az öröm forrása, a közös munkálkodás, fontos az önkéntesség, az hogy bármikor bekapcsolódhatnak és kiléphetnek.

Szakmai alapelveink:

o *Gondozás és nevelés egységének elve:*

A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom. Gondozónőink a gyakorlatban nap, mint nap végzik mindkét tevékenységet. A gondozás során is nevelünk.

o *Egyéni bánásmód elve:*

A gondozónő szeretetteljes odafigyeléssel, a reá bízott gyermek életkori és egyéni sajátosságait szem előtt tartva segíti a fejlődést.

o *Állandóság elve:*

A személyi és tárgyi környezet állandósága, a „saját gondozónő” - „saját gyermek” rendszer a gyermek biztonságérzetét alapozza meg.

o *Aktivitás, önállóság segítésének elve:*

A gondozónők ösztönzik a gyermekeket, a gyermeki próbálkozásokra elegendő időt biztosítanak. A gyermek felé irányuló szeretet fokozza az aktivitást és az önállóság iráni vágyat.

o *Egységes nevelő hatások elve:*

A csoportban együtt dolgozó gondozónők egyeztetik az alapvető erkölcsi normákat, nézeteket, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítik.

- o *Pozitívumokra támaszkodás elve:*
A nevelés alapja a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése.
- o *Rendszeresség elve:*
Meghatározója a napirend, amely növeli a gyermekek biztonságérzetét, önállósodását.
- o *Fokozatosság elve:*
Az új helyzethez való fokozatos hozzászoktatás segíti a gyermeket az új megismerésében, a helyes szokások kialakulásában.

A bölcsődei élet megszervezésének elvei:

- o Gyermekfelvétel – kérelem, igazolások, nyilatkozatok alapján. A gyermekek felvétele a szülő személyes megkeresése után a bölcsődei jelentkezési lap kitöltésével kezdődik. A jelentkezéseket az intézmény vezetője a sorrendiséget figyelembe véve fogadja és a felvételtől a szülőt értesíti. A férőhelyek betöltése után a gyermekek várólistára kerülnek.
- o A csoportlétszám betartása a Módszertani levél ajánlása alapján.
- o A zsúfoltság elkerülése, a nyugodt, barátságos légkör megteremtése.
- o Az egyéni bánásmód elvének kihangsúlyozása.
- o A csoportszoba berendezése a lehető legcélszerűbben szolgálja a gondozás és a „játás” (tanulás) folyamatát.
- o A gondozónő rálátása a szoba minden pontjára minden helyzetben biztosított legyen.
- o A gondozónők munkarendje a gyermekek napirendje alapján készüljön.

Napirend:

- o folyamatos és rugalmas, függ a gyermekcsoport életkori összetételétől,
- o a mindenkori évszaknak megfelelően készül.
- o személyi állandóság, a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a szakdolgozók és kisegítő dolgozók összehangolt munkája.
- o a gyermek-gondozónők munkarendje a gyermekek napirendje szerint készült.

Kapcsolattartás a szülőkkel

- *Szülői értekezletek:*
A szülők problémáikkal bizalommal fordulhatnak a csoportbeli gondozónőkhöz.
- *„Betipegő”:*
Nyílt hét szervezése a város kisgyermekes családjai számára. Cél: a bölcsőde megismertetése.
- *Családlátogatás:*
Célunk a családdal való kapcsolat felvétele, a gondozónő a gyermekkel az otthoni környezetében ismerkedik.
- *Üzenő füzet:*
Rendszeres tájékoztatást ad a gondozónő a szülők számára gyermekük fejlődésével, szokásaival, tevékenységükkel, bölcsődei életükkel kapcsolatban.
- *Faliújság:*
Tájékoztatás az aktuális eseményekről, ünnepekről való megemlékezések, ennek megfelelő dekorációk, a gyermekek alkotásai: pl. rajzok, tanult énekek, mondókák, melyek külön kis színfoltjai a szülőknek nyújtott információknak.
- o Beszoktatás (adaptáció), szülővel történő fokozatos beszoktatás.

- o „Saját gondozónő” rendszer – a személyi állandóság elve szerint.
- o Gyermekcsoportok megszervezése – vegyes korcsoport.
- o „Betipegő” - nyílt hét szervezése a város kisgyermekes családjai számára; ismerkedés, betekintés a bölcsőde „tündéri” kis világába.
- o Ünnepek bölcsődés gyermekeinkkel: Télapó, Karácsony, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap. A gondozónők által készített ajándékkal kedveskedünk gyermekeinknek, szüleiknek.
- o Fontos szempont a gyermekszobák tárgyi környezete, berendezése, felszerelése, bútorzata és díszítése. Nagy gondossággal alakítjuk ki az úgynevezett barátságos, „puha” szobasarkot, ahol a gyermekek napközben megpihenhetnek, elidőzhetnek, tevékenykedhetnek, beszélgethetnek gondtalanul, távol pajtásaiktól.

A fejlődés várható jellemzői a bölcsődéskor végére:

- o Tudjon a gyermek életkorához mértén önállóan étkezni, tisztálkodni, öltözködni. Legyen szobatiszta.
- o Tudjon a gyermek alkalmazkodni a csoportjában kialakult szokásokhoz, szabályokhoz.
- o Alakuljon ki vágya közvetlen környezetének megismerésére.
- o Szívesen játszon társaival, érezze jól magát a közösségbe.
- o Legyen egészséges, életvidám, érzelmileg kiegyensúlyozott és boldog.

Kapcsolataink:

Bölcsőde – család kapcsolata:

A bölcsőde – család kapcsolatának erősítése érdekében az alábbi lehetőségeket biztosítjuk:

Szülővel történő fokozatos beszoktatás:

A szülő részese lehet az általában 2 hetes beszoktatási folyamatnak. Bepillantást nyerhet a bölcsődei élet folyamatába, a gondozónő munkájába. Megkönnyíti a kisgyermek számára az anyától történő elválást, az új környezet megismerését.

Napi találkozás:

Információ átadás a szülővel való napi találkozás során gyermekével kapcsolatban. Ez nagyon fontos mind a szülő mind a gondozónő számára, hiszen a szülők a gondozónői szakmai munka legkritikusabb értékelői, véleményüknek mindenütt hangot adnak, minősítenek bennünket. Készséggel segítünk, adunk tanácsot, ha hozzánk fordulnak, nem „oktatjuk” ki őket, így őszintebben kitárulkoznak problémáikkal is.

Beszélgető szülőcsoport:

Évente két alkalommal meghívjuk a szülőket kötetlen beszélgetésre, melynek témáját a szülők érdeklődése alapján különféle nevelési, gondozási és egyéb aktuális kérdésekkel kapcsolatban választjuk ki.

Célunk: közvetlen partneri viszony kialakítása, a szülők kompetenciájának megerősítése szülői szerepükben. Ezekre a beszélgetésekre meghívjuk a bölcsőde orvosát is.

Szülői fórum:

Érdekképviseleti fórum, mely intézményünkben jól működik.

Bölcsődénk nyitottsága:

A szülők bepillantást nyerhetnek a nap bármely szakában a bölcsőde életébe (kivéve az étkezés). Közös programot is szervezünk pl. gyermeknap.

Bölcsőde – óvodák kapcsolata:

Célunk, hogy a bölcsődés gyermekek óvodába történő átadása minél zökkenőmentesebben történjen, hamarabb illeszkedjen be az új környezetbe és közösségbe.

A kapcsolattartás formái:

- az óvodapedagógusok látogatnak a bölcsődébe,
- a gondozónők látogatnak az óvodába,
- a bölcsődés gyermekek ismerkednek az óvodai csoporttal, az óvó nénikkel,
- óvodások – bölcsődések közös udvari játéka.

Bölcsőde – gyermekorvos, védőnő:

Szoros és rendszeres az együttműködésünk a bölcsőde orvosával és a védőnővel, akik bölcsődés gyermekeinkről bármikor készséggel adnak tájékoztatást egészségi állapotukkal, fejlődésükkel, családi háttérükkel kapcsolatosan.

Bölcsőde - Módszertani Bölcsőde:

Állandó és rendszeres kapcsolatban állunk az Északkelet-Magyarországi Regionális Módszertani Bölcsőde vezetőségével, munkatársaival, akik szakmai munkánkat segítik, ellenőrzik, és rendszeresen informálnak bennünket, megbeszéljük az aktuális szakmai feladatokat, értekezleteken, képzéseken veszünk részt.

Bölcsőde - Gyámhivatal:

Nagyon jó a kapcsolatunk a Megyei Gyámhivatal munkatársaival, valamint a helyi Gyámügyi Hivatal és a Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat vezetőivel és munkatársaival, kiknek javaslatára több szociálisan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett körülmények között élő kisgyermek került felvételre a bölcsődébe.

Képzés, továbbképzés

A gondozónők szakmai továbbképzésének keretén belül valósul meg a szakmai képzettség szinten tartása, emelése.

Házi továbbképzés:

Havonta egy alkalommal tartunk házi továbbképzést, melynek témáját a gondozónők igénye, érdeklődése alapján, valamint aktuális szakmai kérdésekkel kapcsolatban választjuk ki.

A továbbképzéseket kutató munka előzi meg: szakmai könyvek, folyóiratok (BOMINFO, Iránytű), kiadványok olvasása.

Szakmai beszélgetések:

Aktuális kérdésekkel, előttünk álló feladatokkal, programokkal, a gyermekek fejlődésével, gondozásával, nevelésével, aznap történt eseményekkel kapcsolatosak beszélgetéseink.

Szakmai nap:

Évente részt veszünk a Módszertani Bölcsődék által szervezett szakmai napon.

Bölcsődelátogatás:

Tapasztalatszerzés céljából szakmai látogatást teszünk más bölcsődékben, tapasztalatainkat közösen megbeszéljük.

A Módszertani Bölcsőde által szervezett továbbképzéseken, bölcsőde-vezetői továbbképzéseken, szakmai képzettséget szinten tartó továbbképzéseken folyamatosan részt veszünk.

Továbbképzési tervet készítettünk 2001-től 2008-ig, melyet minden gondozónőnek teljesíteni kell. A szakma társadalmi elismertségének növelése érdekében legyen a bölcsődében felsőfokú végzettségű, vagy gondozónői végzettségű szakember.

Ellenőrzés – értékelés elvei

- **Ellenőrzés:**

Célja:

Bölcsődén belül az ellenőrzés rendszerének kialakítása, működtetése. Nyitott formájú, évenként hasonló rendszerrel, de más tartalommal kerül napirendre.

Feladata:

Olyan ellenőrzés biztosítása, mely minden dolgozót érint az ellenőrzési folyamatban.

Témája:

- gondozónők munkája a csoportokban (részletes, minden területet felölelő),
- munkaszervezés, munkaidő betartása, munka hatékonysága,
- személyi, tárgyi feltételek,
- célzott megfigyelések (pl. játéktevékenység, tevékenységformák, a gondozónő viselkedése).

Módszerek:

- megfigyelés,
- megbeszélés,
- feladatrögzítés.

- **Értékelés:**

Célja:

Az ellenőrzés után feltárt hiányosságok kijavításának megbeszélése.

Feladata:

A hibajavításra intézkedési terv készítése.

Módszerek:

- beszélgetés,
- elemzés,
- feladat kijelölés,
- dicséret,
- negatívumok felszínre hozása.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Balogh Éva:	Fejldéslelektan I. jegyzet
Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 1993.
Becsi Bertalan Sarolta -
Kunos Andrásné:	Az óvodai testnevelés mozgásrendszere és
feldolgozása
Dankó Ervinné dr.:	Az óvoda irodalmi nevelési kérdései korunkban
(jegyzet) Dinasztia Kiadó Budapest 1994.
Fábián Katalin:	Tevékenységek központú nevelési program
Dr. Fejes Erzsébet – Kanczler Gyuláné	Mesélő természet Kincs Könyvkiadó 1995.
Fogyatékos gyermekek óvodai
nevelésének irányelvei	Művelődési és Közoktatási Minisztérium
Budapest 1997.
Forrai Katalin:	Ének az óvodában
Huba Judit:	Pszichomotoros fejlesztés a gyógypedagógiában
Tankönyvkiadó 1991.
Stöckert Károlyné /szerkesztő/	Játépszichológia – Szöveggyűjtemény
Az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról	
Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes:	Gyermelelektan Bp. Gondolat 1978.
Nagy Jenőné:	Óvodai programkészítés – De hogyan?
NAT-TAN sorozat Budapest OKI 1996.
Nagy Jenőné:	Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel 1997.
Nagy Jenőné:	Csak tiszta forrásból
Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel 2002.
Nagy Jenőné – Németh Menyhértne
Novákné Cseh Ibolya:	Rajz, mintázás, kézimunka
Módszertani könyv
A 137/1996. (VIII.28.) korm.rend.
alapján kiadott	Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
Pereszlényi Éva – Porkolábné
Balogh Katalin:	Játék-mozgás, kommunikáció
Alcius Bt. 1996.
Porkolábné Balogh Katalin:	Kudarccal az iskolában
Alex – Typo Budapest 1992.
Porkolábné Balogh Katalin:	Szemponatok az óvodáskorú gyermekek
fejlettségének megállapításához 1983.
Pöcze Gábor – Trencsényi László:	Pedagógiai program – de hogyan?
NAT-TAN OKI 1996.
Sajátos nevelési gyermekek, tanulók
óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről	Oktatási Miniszter II/2005.(III.01.) OM rend.
Stöckert Károlyné:	Játépszichológia
Eötvös József Könyvkiadó Bp. 1995.
Tevékenységek központú Óvodai Program	OKI 1996. OVITOP
Villányi Györgyné szerkesztő:	Óvodavezető kézikönyve I-V.
OKKER Oktatási Iroda 1995-96.
Zilahi Józsefné – Stöckert Károlyné
Dr. Ráczné – Dr. Főző Klára:	Óvodai nevelés játékkal, mesével
Eötvös Kiadó Budapest 1997.

MELLÉKLETEK JEGYZÉKE

1.sz. melléklet

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése (részprogram)

2.sz. melléklet

Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek integrált óvodai nevelése (részprogram)

3. sz. melléklet

Szakértői vélemény

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program érvényességi ideje a fenntartó, Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete jóváhagyását követően visszavonásig érvényes.

Az óvodai nevelési program módosításának okai:

- szervezeti átalakítás,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőtestületének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

a Carolina Óvoda és Bölcsőde Személyiségközpontú Óvodai Nevelés Programját megismerte és elfogadta

Elfogadta: Carolina Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete
jelenléti ív mellékelve
..... fő jelenlétében
..... fő igen szavazattal.

2010.
.....
..... aláírás

Közoktatási szakértőként a programot véleményezte: Farkasné Borza Éva

2010.
.....
..... aláírás

Egyetértését nyilvánította: Óvodaszék

2010.
.....
..... aláírás

Egyetértését nyilvánította: Közalkalmazotti Tanács

2010.
.....
..... aláírás

Jóváhagyta: Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete

2010.
.....
..... aláírás

Tájékoztatásul hivatalosan megkapják:

Fenntartó
Szakértő
Nevelőtestület
Szülői képviselő

Carolina Óvoda és Bölcsőde
3950 Sárospatak, Zrínyi u. 40.

**SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ
GYERMEKEK
INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉSE**

RÉSZPROGRAM

2010. augusztus

I. Törvényi háttér

A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról:

Az országgyűlés elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen azon szándéktól vezérelve hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, kinyilvánítva azt, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség, tekintettel az Alkotmány 54.§. (1) bekezdésére, 70/A.§-ára, valamint a Köztársaság nemzetközi kötelezettségeire és az európai közösségi jog vívmányaira a következő törvényt alkotja:

Általános rendelkezés

1.§. Az egyenlő bánásmód követelménye alapján a Magyar Köztársaság területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.

27.§.(1) Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre,

- a) amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy
- b) amelynek megszervezéséhez az állam
- ba) közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, vagy
- bb) közvetve - így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján - hozzájárul (a továbbiakban együtt: oktatás).

(2) Az egyenlő bánásmód követelményét az (1) bekezdésben meghatározott oktatással összefüggésben érvényesíteni kell különösen

- a) az oktatásban történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása,
- b) az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelmény támasztás,
- c) a teljesítmények értékelése,
- d) az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- e) az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés,
- f) oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

(3) Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen valamely személy vagy csoport:

- a) jogellenes elkülönítése egy oktatási intézményben illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban,
- b) olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat, illetve nem felel meg a szakmai szabályoknak, és mindezek következtében nem biztosítja a tanulmányok folytatásához, az állami vizsgák letételéhez szükséges, az általában elvárható felkészítés és felkészülés lehetőségét.

(4) Az oktatási intézményekben nem működhetnek olyan szakkörök, diákkörök és egyéb tanulói, hallgatói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése

28.§

(2) Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha

a) közoktatási intézményben a szülők kezdeményezésére és önkéntes választása szerint,

(3) A 27.§. (2) bekezdésének a) pontjától a nyelvi vagy kulturális önazonosság megőrzését szolgáló, illetve egyházi, kisebbségi vagy nemzetiségi oktatási intézmény tekintetében a jogszabály eltérően rendelkezhet.

Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, ellátása

- a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 121.§.(1)29. a) pontjában:
a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek
- a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek integrált nevelése (közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX Törvény 121.§ (29.b) pont)
- beszéd fogyatékos
- enyhén értelmi fogyatékos gyermekek integrált nevelése, fejlesztése
- integrálható autista gyermek nevelése, fejlesztése

„ Lehet, hogy gyenge még a hangunk,
Lehet , hogy léptünk még bizonytalan,
De indulunk: a szépet, a jót akarjuk,
S érezzük, hogy hitünknek szárnya van. ”

Juhász Gyula

Nevelési programunk figyelembe veszi az Óvodai Nevelés Alapprogramját, a Sajátos Nevelési Igényű Gyermekek Óvodai Nevelésének Irányelveit, megőrzi, és alapjának tekinti a hazai óvodai nevelés hagyományait. (1993. évi LXXIX 121.§(1)29. Ktv.)

II. Helyzetkép

Óvodánkban a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban akadályozott, a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeket integráltan neveljük, fejlesztjük.

Az integráció előnyei a sajátos nevelési igényű gyermek számára:

Átveheti az ép társak magatartásmintáit, követendő szokásait, erősíti az önbizalmát, hogy ép gyermekek közösségének teljes értékű tagja legyen.

Jobban fejlődik önállósága, egészséges és pozitív énkép alakul ki, mely hátráltatja az iskolai kudarcok kialakulását.

Ezeknek az eredményeknek az elérésében nyújtanak segítséget a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei (fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógytornász)

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, ellátásukat minden esetben szakértői vélemény figyelembe vételével biztosítjuk.

A sikeres fejlesztés érdekében fontosnak tartjuk szakmai kapcsolatok kiépítését. Melyek egyrészt segítenek a pontos differenciál-diagnózis felállításában, másrészt szükség szerint bővítik a terápiás lehetőségek körét, a sérülések jellegének megfelelően.

A szakemberek egymás munkáját megerősítik, kiegészítik, az egyéni programokat közösen egyeztetve végzik terápiás munkájukat. (óvodapedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógytornász, szükség esetén szakorvos, pszichológus)

Ennek összehangolása megalapozza a sikeres, hatékony integrációs tevékenységet.

Az egyéni fejlesztési tervek a szakvélemények alapján készülnek. Formái lehetnek kiscsoportos és egyéni. A fejlesztés minden esetben egyénre szabott, ugyanakkor minden egyéb tevékenység továbbra is a normál csoport foglalkozások kertében biztosított.

Lassúbb ütemben az egyéni sajátosságokat figyelembe véve haladunk az egyenletes fejlődés korrigálásának érdekében.

Figyelembe veendő speciális szempontok, (óvodai nevelés program, a gyermekek napi, szomatikus és pszichés állapota), melyek nagyfokú rugalmasságot igényelnek a tevékenységek szervezésénél, összehangolásánál.

Mivel a fejlődés során a különböző funkciók fejlődését sok tényező befolyásolja, módosítja, keressük annak a lehetőségeit, hogy a fejlesztő foglalkozások mellett az óvodai csoportokban a különböző tevékenységi formákban a gyermekeknek minél több lehetőségük legyen az önkifejezésre.

A nevelőmunkát segítő dajkák is képzett szakemberek, akik a gondozási feladatokon túl részt vállalnak a gyermekek érzelmi nevelésében.

Létszámok és csoportok száma:

Jelenlegi megoszlása:

Egység megnevezése	Férőhelyek száma	Csoportok száma
Carolina Óvoda és Bölcsőde	300	12
Carolina Óvoda és Bölcsőde József Attila úti Tagintézménye	125	5

1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent az óvodások számára. A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek részére lehetőséget teremt ahhoz, hogy megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. Az óvodapedagógus tevékenységét és az óvoda működését a nem pedagógus - elsősorban a dajkai - munkakörben dolgozó alkalmazottak összehangolt munkája segíti.

Az intézmény dolgozói létszáma: 63 fő.

A Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program megvalósításához rendelkezésre álló szakmai képesítések:

<i>Megnevezés</i>	<i>Fő</i>
Felsőfokú óvodapedagógus	35
<i>Másoddiplomával rendelkező pedagógus</i>	2
Tanár-, ill. tanítóképző főiskola	2
<i>Szakvizsgázott pedagógus</i>	10
Egészségfejlesztő mentálhigiénikus	2
Közüktatási vezető	5
Tanügy-igazgatási, nevelés-oktatási, intézményi ismeretek	1
<i>Egyéb szakképesítések, továbbképzések</i>	64
• Drámapedagógus	1
• Mozgásfejlesztő pedagógus	9
• Fejlesztő pedagógus	8
• Mentálhigiénikus	2
• Waldorf óvodapedagógus	6
• Minőségbiztosítási alapismeretek	4
• vizuális nevelés	4
• zenei nevelés	1
• vezetőképző, menedzserképző	2
• népi játszóházi foglalkozásvezető	3
• humán menedzsment	2
• oktatás menedzsment	2
• sportoktatás	1
• alapfokú számítógép-kezelő	12
• környezetismeret, környezetvédelem	3
• munkavédelmi ismeretek	2
• játék pszichológiája és pedagógiája	2
• játék pszichológiája és pedagógiája	2
Pedagógiai munkát segítő főállású dolgozó:	17
Egyéb alkalmazottak	11

2. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei

2010. szeptemberétől 2 intézményegységben fogadjuk a gyermekeket. Egyik a város déli részén, a lakótelep és Bodroghalász környékén, a Zrínyi u. 40. sz. alatt van. Ebben a kibővített, gyönyörű, korszerű épületben 12 óvodai csoportot működtetünk. Az épület 300 férőhellyel rendelkezik. Itt helyezkedik el a Bölcsőde intézményegységünk is, ahol a 2 csoportszobában 22 bölcsődés gyermeket tudunk fogadni.

Tágas csoportszobák, korszerű kiszolgáló helyiségek állnak a gyermekek és a dolgozók rendelkezésére. Az óvodabővítéssel egy időben – a gyermeklétszámhoz igazodva – az óvoda udvarának alapterületét is megnövelte a fenntartó.

Telephelyünk, a József Attila úti tagintézmény a továbbiakban is 5 óvodai csoportban, 125 gyermek ellátását végzi. Az épület állapota jónak mondható.

Mindkét épületünkben a belső és külső környezetet igyekszünk otthonossá, barátságossá tenni. A csoportszobák egyéni ízlésvilágot tükröznek, esztétikusak. Az udvarok nagy zöldfelületűek, szépen parkírozottak. Homokozók, esztétikus mozgásfejlesztő fajták teszik hangulatossá külső környezetünket.

Intézményünk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Felszereltségünk - köszönhetően a nyertes pályázat megvalósulásának - kimagasló. Zömében új bútorokkal, berendezésekkel, felszerelésekkel rendezzük be az emeleti óvodarészt. A földszinti csoportok felújítására remélhetőleg folyamatosan sor kerül.

Játékkészletünket folyamatosan bővítjük. Nagy hangsúlyt fektetünk a játékeszközök minőségére és igényességére. Az óvodapedagógusok által választható módszerek (csoportorientációk) szerint biztosítjuk azokat a jó minőségű eszközöket és anyagokat, amelyek a csoportok arculatához szükségesek, és amelyek a gyermekek személyiségfejlődését biztosítják. Az általuk használt tárgyakat, a számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra fokozottan figyelve helyezzük el.

A két óvodaépületben rendelkezünk jól felszerelt tornaszobával és mozgásfejlesztő eszközökkel.

Az eszközök beszerzése a 11/1994. (VI.08.) MKM rendelet szerint, valamint az 1/1998. OM rendelet a közoktatási intézmények minimális kötelező eszköz- és felhasználási jegyzékéről történik.

Intézményegységeinkben külön kényelmes, tágas helyiség áll rendelkezésre a szülők és óvodapedagógusok mindennapos kapcsolatának ápolása céljából (szülői értekezletek, ünnepek, egyéni megbeszélések).

Az óvodai konyha üzemeltetését, a gyermekek **étkeztetését** - 2007. október 1-től - a **Sárospataki Közszolgáltatási Nonprofit Kft.** végzi. Az eddigi tapasztalataink szerint nagy hangsúlyt fektetnek az egészséges táplálkozás és korszerű étkeztetés szokásainak megalapozására.

III. Szakmai munka

Ktv.121.§.(1) 29.

Sajátos nevelési igényű gyermek:

Az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

- a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén, halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd,
- b) a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete 9300-3/136/201. (V.28.) KT. számú határozatában ellátandó alaptevékenységnek jelöli meg óvodánk számára az SNI-s gyermekek óvodai ellátását. Ebből eredően el kell látnunk az enyhe és középsúlyos fogyatékos gyermekeket, az autistákat, a hiperaktívakat, a magatartási és beilleszkedési zavarral küzdőket.

A feladat ellátásához rendelkezésre álló feltételek:

- a) személyi feltétel (1 dolgozó képzése folyamatban)
- b) tárgyi feltételek, speciális mozgás és képességfejlesztő játék, mozgásfejlesztő játékeszközökkel ellátott füvesített udvar

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Célunk:

- az SNI-s gyermekek integrált óvodai nevelése, életminőségük javítása
- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- az SNI-s gyerekeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyerekek közösségi életbe történő beillesztése
- sajátos fejlődési probléma a gyermekek egyéni igényeinek elfogadtatása gyermekekkel és szülőkkel
- érdeklődésük felkeltése a környezettel való kommunikáció akár verbális, akár nonverbális síkon
- különféle funkciók egyensúlyának kialakítása

Feladatunk:

- az eltérés okait feltáró dokumentumok megismerése
- beilleszkedésük segítése, másságuk elfogadása

- tevékenységre ösztönző, egészséges élettér és a fejlődéshez szükséges feltételek biztosítása
- az óvodai csoportba történő integráció feltételeinek megteremtése
- sérülésük figyelembe vételével differenciált egyéni fejlesztés
- szakemberek bevonásával lehetőség szerinti fejlesztés
- az önállóságuk fejlődése érdekében elegendő idő és lehetőség biztosítása az ismétlésekre, a gyakorlásra
- sérülés arányában alakuljon ki alkalmazkodó készségük, önállóságra törekvésük, együttműködésük.
- sérülésből adódó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, kompenzálása ép funkciókkal, újak kialakítása
- terhelhetőséget figyelembe véve differenciálás és egyéni bánásmód alkalmazása

Alapelvek

- sajátos nevelési igényű gyermekek fejleszthetőségét nem vonjuk kétségbe
- gyermekközpontú, szeretetteljes, családias óvodai légkör kialakítása

A fejlődés várható eredménye

- sajátos nevelési igénye súlyosságától függően jusson el az egyéni képességeik legoptimálisabb szintjére
- igényelje a közösséget, legyen képes elfogadni a közösség normáit, szabályait
- fogadja el a pedagógus irányítását, működjön együtt vele és társaival
- képes legyen önálló és csoportos munkavégzésre
- rendelkezzen elemi ismeretekkel magáról és a környező világról
- fejlődéséről a Pedagógiai Szakszolgáltató szakvéleménye a mérvadó!

IV. Kapcsolatrendszer

<i>Kapcsolataink</i>	<i>Együttműködés tartalma</i>	<i>Együttműködés formái</i>	<i>Kapcsolattartó személye (ek)</i>
Miskolci Tanulási Képességet Vizsgáló Pedagógiai Intézet	Eltérő fejlettséget mutató-problémás gyermekek vizsgálata, szakvélemény	vizsgálat dokumentációk információcsere	intézményvezető óvodapedagógusok szülők vizsgálatot végző szakemberek
Pedagógiai Szakszolgálat	Fejlesztések, speciális szolgáltatások nyújtása, iskolaérettségi vizsgálatok.	szűrés vizsgálat információcsere dokumentációk előadások beszélgetések	intézményvezető szakszolgálat munkatársai, óvodapedagógusok szülők
Egészségügyi intézmények - gyermekorvos - fogorvos - védőnő	Egészségi állapot ellenőrzése Beiskolázáshoz szükséges orvosi vizsgálat Egészségügyi és életmód tanácsadás Diagnosztizálás előkészítése, felterjesztésben való közreműködés Fejlődés folyamatos figyelemmel kísérése	szűrés vizsgálat tájékoztatás dokumentáció	intézményvezető gyermekorvos fogorvos védőnő óvodapedagógus szülők
Óvodapedagógusok	Óvodai csoportban a gyermek egyéni és mikrocsoportos fejlesztése szakvélemény alapján	információcsere dokumentációk beszélgetések	intézményvezető óvodapedagógus gyermek(ek) szülők

V. Dokumentáció

- Személyiséglap részletes vezetése
- Egyéni fejlesztési napló
- Szülők tájékoztatásáról feljegyzés
- Szakvélemény

Sárospatak, 2010. augusztus

Lendvainé Szendrei Ágnes sk.
intézményvezető

Carolina Óvoda és Bölcsőde
3950 Sárospatak, Zrínyi u. 40.

**NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉGHEZ
TARTOZÓ GYERMEKEK
INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉSE**

RÉSZPROGRAM

2010. augusztus

I. Törvényi háttér

A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról:

Az országgyűlés elismerve minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen azon szándéktól vezérelve, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, kinyilvánítva azt, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása elsősorban állami kötelezettség, tekintettel az Alkotmány 54.§. (1) bekezdésére, 70/A.§-ára, valamint a Köztársaság nemzetközi kötelezettségeire és az európai közösségi jog vívmányaira a következő törvényt alkotja:

Általános rendelkezés

1.§. Az egyenlő bánásmód követelménye alapján a Magyar Köztársaság területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.

27.§.(1) Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre,

- a) amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy
- b) amelynek megszervezéséhez az állam
 - ba) közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, vagy
 - bb) közvetve, így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján hozzájárul (a továbbiakban együtt: oktatás).

(2) Az egyenlő bánásmód követelményét az (1) bekezdésben meghatározott oktatással összefüggésben érvényesíteni kell különösen

- a) az oktatásban történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása,
- b) az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelmény támasztás,
- c) a teljesítmények értékelése,
- d) az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele,
- e) az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés,
- i) oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

(3) Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen valamely személy vagy csoport:

- a) jogellenes elkülönítése egy oktatási intézményben illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban vagy csoportban,
- b) olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat, illetve nem felel meg a szakmai szabályoknak, és mindezek következtében nem biztosítja a tanulmányok folytatásához, az állami vizsgák letételéhez szükséges, az általában elvárható felkészítés és felkészülés lehetőségét.

(4) Az oktatási intézményekben nem működhetnek olyan szakkörök, diákkörök és egyéb tanulói, hallgatói, szülői vagy más szervezetek, amelyek célja más személyek vagy csoportok lejáratása, megbélyegzése vagy kirekesztése

28.§

(2) Nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ha

a) közoktatási intézményben a szülők kezdeményezésére és önkéntes választása szerint,

(3) A 27.§. (2) bekezdésének a) pontjától a nyelvi vagy kulturális önazonosság megőrzését szolgáló, illetve egyházi, kisebbségi vagy nemzetiségi oktatási intézmény tekintetében a jogszabály eltérően rendelkezhet.

32/1997.(XI.5.) MKM rendelet Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve

1. A kisebbségi óvodai nevelés hazánk egységes nevelési-oktatási rendszerének része, amely a 137/1996.(VIII.28.) Korm. rendelettel kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

2. A Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve meghatározza a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségi nevelést biztosító óvodákban folyó sajátos pedagógiai munka alapelveit.

3. Kisebbségi óvodai nevelés irányelve megfogalmazza a kisebbségi óvodai nevelés célját és feladatait. Kitér az óvodai élet megszervezésének elveire, a kisebbségi óvodai nevelés formáira és a fejlődés jellemzőire az óvodáskor végére.

II. Helyzetelemzés

Intézményünkben az egyre növekvő etnikai kisebbségű gyerekek száma indokolttá teszi, hogy a Nemzeti etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelveiben megfogalmazottak alapján tudatosan, tervszerűen segítsük az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek beilleszkedését, fejlesztését, integrálódását az óvodai gyermekcsoportokba.

Az óvodapedagógusok törekszenek a szülőkkel való őszinte jó kapcsolat kialakítására, amely elengedhetetlen a gyermek fejlődésének érdekében.

A gyermek óvodába járásánál az esetleges rendszertelenség, a család rossz anyagi, szociális körülményével, illetve a szülők iskolázatlanságával magyarázható.

Ezeket némiképp javított az ingyenes étkeztetés bevezetése.

Az intézmény nevelési programjának módosításával a jogszabályoknak megfelelően kiemelten foglalkozik a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel.

Az óvodapedagógusok az egyéni továbbképzéseken szerzett tapasztalatok napi alkalmazása mellett a beszédzavarral küzdő és a tanulásban akadályozott gyermekeket a szakszolgálat fejlesztőpedagógusához, pszichológusához irányítják.

A nevelőmunkát segítő dajkák, a gondozási feladatokon túl részt vállalnak a gyermekek érzelmi nevelésében.

Súlyos szociális zavarok esetében szintén igénybe veszik a Családsegítő és Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek segítségét. Munkatársaik minden nagycsoportos gyermeknél elvégzi a dyslexia prevenciós szűrést. (a DPT tesztel)

A gyerekekkel az óvodában logopédus és gyógytornász is foglalkozik, akik nem tartoznak az óvodai nevelőtestület tagja közé. Megbízásos szerződéssel feladatellátásra vannak alkalmazva.

A rendszeres óvodába járás érdekében tett főbb intézkedéseink:

- szülők meggyőzése a rendszeres óvodába járás fontosságáról
- hosszabb hiányzás esetén családlátogatás, felszólítás küldése
- az 5. életévüket betöltött gyermekek esetében az óvodakötelezettség betartatása
- esetenként kapcsolatfelvétel a családgondozókkal, védőnőkkel az óvodába járás elősegítése

Létszámok és csoportok száma:

Jelenlegi megoszlása:

<i>Egység megnevezése</i>	<i>Férőhelyek száma</i>	<i>Csoportok száma</i>
Carolina Óvoda és Bölcsőde	300	12
Carolina Óvoda és Bölcsőde József Attila úti Tagintézménye	125	5

1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent az óvodások számára. A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint a migráns gyermekek részére lehetőséget teremt ahhoz, hogy megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. Az óvodapedagógus tevékenységét és az óvoda működését a nem pedagógus - elsősorban a dajkai - munkakörben dolgozó alkalmazottak összehangolt munkája segíti.

Az intézmény dolgozói létszáma: 63 fő.

A Személyiségközpontú Óvodai Nevelési Program megvalósításához rendelkezésre álló szakmai képesítések:

<i>Megnevezés</i>	<i>Fő</i>
Felsőfokú óvodapedagógus	35
<i>Másoddiplomával rendelkező pedagógus</i>	2
Tanár-, ill. tanítóképző főiskola	2
<i>Szakvizsgázott pedagógus</i>	10
Egészségfejlesztő mentálhigiénikus	2
Közoktatási vezető	5
Tanügy-igazgatási, nevelés-oktatási, intézményi ismeretek	1
<i>Egyéb szakképesítések, továbbképzések</i>	64
• Drámapedagógus	1
• Mozgásfejlesztő pedagógus	9
• Fejlesztő pedagógus	8
• Mentálhigiénikus	2
• Waldorf óvodapedagógus	6
• Minőségbiztosítási alapismeretek	4
• vizuális nevelés	4
• zenei nevelés	1
• vezetőképző, menedzserképző	2
• népi játszóházi foglalkozásvezető	3
• humán menedzsment	2
• oktatás menedzsment	2
• sportoktatás	1
• alapfokú számítógép-kezelő	12
• környezetismeret, környezetvédelem	3
• munkavédelmi ismeretek	2
• játék pszichológiája és pedagógiája	2
• játék pszichológiája és pedagógiája	2
Pedagógiai munkát segítő főállású dolgozó:	17
Egyéb alkalmazottak	11

2. Az óvoda tárgyi, dologi feltételei

2010. szeptemberétől 2 intézményegységben fogadjuk a gyermekeket. Egyik a város déli részén, a lakótelep és Bodroghalász környékén, a Zrínyi u. 40. sz. alatt van. Ebben a kibővített, gyönyörű, korszerű épületben 12 óvodai csoportot működtetünk. Az épület 300 férőhellyel rendelkezik. Itt helyezkedik el a Bölcsőde intézményegységünk is, ahol a 2 csoportszobában 22 bölcsődés gyermeket tudunk fogadni.

Tágas csoportszobák, korszerű kiszolgáló helyiségek állnak a gyermekek és a dolgozók rendelkezésére. Az óvodabővítéssel egy időben – a gyermeklétszámhoz igazodva – az óvoda udvarának alapterületét is megnövelte a fenntartó.

Telephelyünk, a József Attila úti tagintézmény a továbbiakban is 5 óvodai csoportban, 125 gyermek ellátását végzi. Az épület állapota jónak mondható.

Mindkét épületünkben a belső és külső környezetet igyekszünk otthonossá, barátságossá tenni. A csoportszobák egyéni ízlésvilágot tükröznek, esztétikusak. Az udvarok nagy zöldfelületűek, szépen parkírozottak. Homokozók, esztétikus mozgásfejlesztő fajták teszik hangulatossá külső környezetünket.

Intézményünk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Felszereltségünk - köszönhetően a nyertes pályázat megvalósulásának - kimagasló. Zömében új bútorokkal, berendezésekkel, felszerelésekkel rendezzük be az emeleti óvodarészt. A földszinti csoportok felújítására remélhetőleg folyamatosan sor kerül.

Játékkészletünket folyamatosan bővítjük. Nagy hangsúlyt fektetünk a játékeszközök minőségére és igényességére. Az óvodapedagógusok által választható módszerek (csoportorientációk) szerint biztosítjuk azokat a jó minőségű eszközöket és anyagokat, amelyek a csoportok arculatához szükségesek, és amelyek a gyermekek személyiségfejlődését biztosítják. Az általuk használt tárgyakat, a számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra fokozottan figyelve helyezzük el.

A két óvodaépületben rendelkezünk jól felszerelt tornaszobával és mozgásfejlesztő eszközökkel.

Az eszközök beszerzése a 11/1994. (VI.08.) MKM rendelet szerint, valamint az 1/1998. OM rendelet a közoktatási intézmények minimális kötelező eszköz- és felhasználási jegyzékéről történik.

Intézményegységeinkben külön kényelmes, tágas helyiség áll rendelkezésre a szülők és óvodapedagógusok mindennapos kapcsolatának ápolása céljából (szülői értekezletek, ünnepek, egyéni megbeszélések).

Az óvodai konyha üzemeltetését, a gyermekek **étkeztetését** - 2007. október 1-től - a **Sárospataki Közzolgáltatási Nonprofit Kft.** végzi. Az eddigi tapasztalataink szerint nagy hangsúlyt fektetnek az egészséges táplálkozás és korszerű étkeztetés szokásainak megalapozására.

III. SZAKMAI MUNKA

Az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek integrált fejlesztése

Célunk:

- Az óvodába kerülő etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek 3 éves kortól közösségbe való beszoktatása, a szocializáció elősegítése.
- Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően az etnikai kisebbség kultúrájának, szokásainak megismerése, ápolása.
- Kisebbségi identitás tudat kialakulásának, fejlesztésének segítése.

Feladatunk:

- A rendszeres óvodába járás szokássá alakítása.
- Az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés a testi -, az értelmi-, és szociális érettség kialakítása a sikeres iskolai beilleszkedéshez.
- Egészséges életmódra nevelés.
- Rendszeres kapcsolattartás a családdal, társintézményekkel, esetleg a Kisebbségi Önkormányzattal.
- Kultúrák közti különbségek elfogadására nevelés.

Alapelvek:

- Az esélyegyenlőség biztosítása.
- Kisebbség kultúrájának- igény szerinti –megismertetése magyar nyelven.
- Az előítéletek csökkentése, a másság elfogadása, tolerancia, óvónői példamutatás.

A fejlődés várható eredménye:

- Az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek az iskolakezdésig minél inkább szocializálódnak, a többséghez tartozó gyermekekkel azonos eséllyel kezdjék meg az iskolai tanulmányaikat.
- A gyermekekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a kisebbség kultúrája és nyelve iránt.
- Tudja kifejezni magát a kommunikációs helyzetekben.
- Ismerkedjék meg a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

IV. Kapcsolatrendszer

<i>Kapcsolataink</i>	<i>Együttműködés tartalma</i>	<i>Együttműködés formái</i>	<i>Kapcsolatot tartó személy(ek)</i>
Pedagógiai Szakszolgálat	Fejlesztések, speciális szolgáltatások nyújtása, iskolaérettségi vizsgálatok.	szűrés vizsgálat információcsere dokumentációk előadások beszélgetések	intézményvezető szakszolgálat munkatársai, óvodapedagógusok szülők
Családsegítő Szolgálat	Családi nevelés segítése, kapcsolattartás, gyermeki jogok érvényesítése,	információcsere, környezettanulmány, szociális támogatások, tájékoztatás dokumentáció	intézményvezető családsegítő munkatársai gyermekvédelmi megbízott óvodapedagógusok szülők
Egészségügyi intézmények - gyermekorvos - fogorvos - védőnő	Egészségi állapot ellenőrzése Beiskolázáshoz szükséges orvosi vizsgálat Egészségügyi és életmód tanácsadás	szűrés vizsgálat tájékoztatás dokumentáció	intézményvezető gyermekorvos fogorvos védőnő óvodapedagógus szülők
Cigány Kisebbségi Önkormányzat	Roma családokkal való kapcsolattartás Szemléletformálás körülményeik javítására	információcsere előadások beszélgetések	Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetője intézményvezető szülők
Jegyző	Gyermei jogok érvényesítése Gyermekvédelmi támogatások elbírálása Óvodáztatási támogatás jogosultságának megállapítása	dokumentációk szociális támogatások információcsere	jegyző intézményvezető szülők

V. Dokumentációk

- Személyiséglap részletes vezetése
- Pedagógiai Szakszolgálat által készített egyéni fejlesztési napló
- Gyakoribb családlátogatásokról részletes feljegyzések készítése (személyiséglap)

Sárospatak, 2010. augusztus

Lendvainé Szendrei Ágnes sk.
intézményvezető

Sárospatak Város Önkormányzat
Jegyzőjének
Sárospatak, Kossuth út 44.
3950

SZAKÉRTŐI ÉRTÉKELÉS

Carolina Óvoda és Bölcsőde Helyi Nevelési Programjáról

Készítette: Farkasné Borza Éva
Közoktatási szakértő

Tartalomjegyzék

Bevezető:.....	3
Szakértői tevékenység munkamódszere:	4
Általános formai megfelelés	4
A dokumentum szerkesztése, nyelvezete, formai megjelenítése	5
Törvényességi megfelelés.....	5
A Helyi Nevelés Program és az Alapprogram koherenciájának vizsgálata:	8
A Bölcsődei Nevelés Szakmai Programja	9
A cigány kisebbséghez tartozó gyermekek integrált nevelése	10
Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének részprogramja.....	11
A Helyi Nevelési Program bevezetése:.....	12

Bevezető:

Sárospatak Város Önkormányzat Jegyzőjének megtisztelő felkérésének eleget téve elvégeztem a Carolina Óvoda és Bölcsőde Helyi Nevelési Programjának szakértői elemzését és felülvizsgálatát, melyet ezúton szeretnék a Tisztelt Képviselőtestület elé terjeszteni.

Magyarországon az óvodai nevelés a közoktatási rendszer része, ennek megfelelően kettős szintű a szabályozási rendszere. A központi törvényi és tartalmi szabályozások módosítása esetén felül kell vizsgálni és módosítani a helyi szintű szabályozási dokumentumokat is.

255/2009. (XI. 20.) Korm. rendelet alapján megtörtént az óvodai nevelés országos Alapprogramjának módosítása, melynek következtében az óvodai intézményeknek a 2009/2010 –es nevelési évben felül kellett vizsgálniuk és ki kellett egészíteni vagy módosítani a helyi nevelési programjukat.

A módosított helyi nevelési program 2010. szeptember 01-től lesz hatályos amennyiben a legitimációs eljárásnak megfelelően az óvodai intézmény fenntartója, Sárospatak Város Képviselőtestülete jóváhagyta.

Az óvodai intézmények 1999. szeptember 01.- től végzik szakmai, pedagógiai munkájukat a helyi nevelési programjuk alapján. A városban működő óvoda nevelőtestülete is elkészítette saját helyi nevelési programját, mely intézmény első számú dokumentumaként meghatározta az óvodában folyó pedagógiai munka alapelveit, feladatrendszerét, és tevékenységrendszerét. Az eltelt időszakban a nevelőtestület szakértői irányítással, illetve önellenőrzéssel a nevelési programot többször felülvizsgálta, és szükség esetén módosította.

A közoktatási törvény szabályozásának megfelelően a fenntartói jóváhagyásra előterjesztett program felülvizsgálata és módosítása a 255/2009. (XI. 20.) Korm. rendeletnek megfelelően megtörtént.

A módosított Helyi Nevelési Program tartalmazza mindazokat a változásokat, melyet az Alapprogram módosítása megkövetel. Felépítésében és tartalmában eleget tesz a programírás követelményének, megfelel a fenntartó által kiadott Alapító Okiratnak.

Mindezek alapján a Carolina Óvoda és Bölcsőde Helyi Nevelési Programját a fenntartó, Sárospatak Város Önkormányzat Képviselőtestületének jóváhagyásra javaslom.

A szakértői tevékenység törvényi háttere:

- ↓ 1993. évi LXXIX. törvény a Köznevelésről
- ↓ 1992. évi XXXIII. sz. törvény a Köznevelés jogáról
- ↓ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásáról
- ↓ 137/1996. évi Korm. rendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
- ↓ 32/1997. (XI.5.) MKM rendelet a Nemzeti etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvééről
- ↓ 3/2005. évi OM rendelet a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai neveléséről
- ↓ 255/2009. (XI.20.) Korm. rend. az óvodai nevelés országos Alapprogramjának módosításáról
- ↓ 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- ↓ Sárospatak Város Önkormányzata által kiadott Alapító Okirat

Szakértői tevékenység munkamódszere:

- ↓ A törvényi szabályozások elemzése, értelmezése
- ↓ A Carolina Óvoda és Bölcsőde Helyi Nevelési Programjának felülvizsgálata
- ↓ Az Alapító Okirat és a Nevelési Program egyeztetése
- ↓ Az Alapprogram és a Nevelési Program kompatibilitásának vizsgálata
- ↓ Szakmai egyeztetés az óvodai nevelőtestületével
- ↓ Szakértői vélemény elkészítése

Általános formai megfelelés

- ✓ A nevelési program legitimációs eljárása során a módosított programot a szülői munkaközösség véleményezte, a nevelőtestület elfogadta, a kisebbségi önkormányzat megismerte és elfogadta.
- ✓ A nevelési program érvényességi idejének meghatározása megtörtént.
- ✓ Tartalmazza azokat az intézkedéseket, amelyek a nevelési program felülvizsgálatára, módosítására vonatkoznak.

A dokumentum szerkesztése, nyelvezete, formai megjelenítése

Szerkezete:

A Helyi Nevelési Program szerkezeti felépítése megfelel a programírás követelményeinek. Tartalmazza a rendszerelméletnek és tantervelméletnek megfelelő elemeket. Logikusan felépített, átlátható, és követhető szerkesztés.

Nyelvezete:

Mindenki számára érthető, az egyértelmű megfogalmazásokra törekszik. Megfelelő értelemben használja a szakterminológiát, fogalmi rendszere követi a jelenleg érvényben lévő óvodapedagógiai értelmezéseket. A szakkifejezéseket a megfelelő szöveggörnyezetben, és tartalommal használja.

Formai megjelenítése:

Esztétikus, jól áttekinthető. A betűtípusa, és a betűnagysága, kiemelései nem zavaróak, nem vonják el a figyelmet a tartalomról.

Törvényességi megfelelés

A Carolina Óvoda és Bölcsőde többcélú közoktatási intézményként működik. Az intézményátvezetést követően a város három óvodából egy óvodai intézményt hozott létre, melyhez integrálta a bölcsődei intézményegységet.

Az összevont intézmény nevelőtestülete óvodapedagógiai koncepcióját egységes elvek és célok alapján a Helyi Nevelési Programban fogalmazta meg. Az eddig érvényes Keretprogramot hatályon kívül helyezte és minden óvodai csoportra érvényes szakmai programot dolgozott ki.

A nevelési program figyelembe veszi az óvodák eddigi eredményeit, sajátosságait és biztosítja a csoportban dolgozó óvodapedagógusok módszertani szabadságát.

A programírás során a nevelőtestület egyeztetette és értelmezte a jelenleg érvényben lévő pedagógiai elveket, módszereket és felkészült a program bevezetésére, a nevelőmunka tervezési dokumentumainak elkészítésével annak megvalósítására.

Az 1993. évi LXXIX. számú közoktatási törvény 47.§ - nak megfelelően tartalmazza a következő kötelező fejezeteket és témaköröket.

- ✚ Az óvoda nevelés alapelveit, célkitűzéseit a humanisztikus pedagógia, és az individuál pszichológia elveinek megfelelően hangsúlyozza a gyermekek személyiségének, képességfejlesztésének egyéni ütemű, differenciált fejlesztését és fejlődését.
- ✚ A nevelési program alcímében hangsúlyossá válik
 - az egészséges életmódra nevelés
 - a természetszeretet, a környezetvédelem
 - a művészetre nevelés
- ✚ Kiemelt nevelési területként jelenik meg:
 - Néphagyományörzésre épülő nevelési folyamat
 - Waldorf elveket tartalmazó nevelési folyamat
 - Természetszeretetre és környezetvédelemre épülő nevelési folyamat
 - A személyiségfejlesztés folyamata az óvodai nevelés eszközeivel

A kiemelt nevelési területek közül az óvodai csoportban dolgozó óvodapedagógusok módszertani szabadságukkal élve választhatnak, figyelembe véve a gyermekek képességfejlettségét, érdeklődését, a szülői igényeket és elvárásokat.

- ✚ Meghatározza azokat a nevelési feladatokat, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, a komplexitás elvén alapuló képességfejlesztését.
- ✚ Az Alapprogram módosításának megfelelően a nevelési feladatok között hangsúlyossá válik az anyanyelvi nevelés, a gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció feladata az egyén érvényesítését és a közösségi nevelést megfelelő mértékben kezeli.
- ✚ Az egyénre szabott nevelés, az egyéni képességek egyéni fejlődési ütemének figyelembe vétele, elősegíti a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, lehetővé téve az esélyegyenlőtlenségek csökkentését, az egyenlő hozzáférés esélyének biztosítását.

- ✦ A Nevelési Program tevékenységrendszere, a játék, a tevékenységekben megvalósuló tanulás, a munka jellegű tevékenység értelmezése követi az óvodai irányelvek módosítását, tartalmában figyelembe veszi a 3-7 éves korú gyermekek pszichikus fejlődését.
- ✦ A műveltségi területek a nevelés tartalmát alkotják, biztosítva a komplexitás elvén megvalósuló személyiségfejlesztést.
A műveltségi területek kiemelt a Külső világ megismerésére nevelés, a mozgásfejlesztés, és hangsúlyossá válik a művészetekre nevelés, mely a gyermekek képességének, érdeklődésének figyelembe vételével a művészetek iránti igényességet és fogékonyságot kívánja kialakítani és kielégíteni. A művészetekre nevelés komplexen az óvodai irodalmi nevelésen, az ének-zenei nevelésen, a vizuális nevelésen keresztül valósul meg az óvodapedagógusok műveltsége és igényessége alapján.
- ✦ A műveltségterületek és a tevékenységek megvalósítják mindazokat a célokat, melyet a nevelőtestület a céltételezésben megjelölt. Tartalmában az életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenységek megvalósítására törekednek, fejlesztve a gyermekek ismereteit, képességeit.
- ✦ A Külső világ tevékeny megismerésében Alapprogram módosításának megfelelően kiemelt szerepet kap a környezetvédelem, és a matematikai nevelés.
- ✦ A Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére a 6-7 éves gyermekek pszichikus fejlődésének megfelelő követelményeket tartalmaz, mely kompatibilis a központi tartalmi szabályozással
- ✦ A Nevelési Program megfogalmazza a gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai feladatokat és tevékenységet, az esélyegyenlőség, és az egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását elősegítő célokat és feladatokat.
- ✦ Az óvodába eltérő szocio-kulturális helyzetből érkeznek a gyermekek, így ennek megfelelően válik hangsúlyossá a gyermekvédelmi feladat az 1997. évi XXXI. számú gyermekvédelmi törvénynek rendelkezéseit betartva.
- ✦ A program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök, felszerelések alapvetően biztosítottak az óvoda számára. A tárgyi feltételrendszer fejlesztése a pénzügyi erőforrások, a pályázati lehetőségek feltétele.

- ✦ Az óvoda személyi feltételrendszere a közoktatási törvény alapján biztosított. Az óvodapedagógusokra jellemző a szakmai innováció, a szakmai elkötelezettség.

A Helyi Nevelés Program és az Alapprogram koherenciájának vizsgálata:

A Helyi Nevelés Program megfelel-e a 255/2009. (XI. 20.) számú Kormány rendelettel módosított Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának.

Tartalmazza mindazokat a módosításokat és változtatásokat, melyet a Korm. rendelet előír. Megfelelően értelmezi, elemzi és tartalmában beépíti a következő fogalmakat és módosításokat:

- ✦ az egyenlő hozzáférés biztosítását
- ✦ a befogadó, inkluzív óvoda jellemzőit
- ✦ a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációjával kapcsolatos feladatokat
- ✦ az sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját
- ✦ az óvodás gyermekek kompetenciájának fejlesztését
- ✦ a dajka szerepét az óvodai nevelésben, a gyermek- dajka kapcsolatát
- ✦ a játék szerepét, a szabad játék helyét a nevelés folyamatában
- ✦ a tevékenységekben megvalósuló tanulást
- ✦ az óvodapedagógus felelősségét és „kulcs-szerepét”
- ✦ a környezetvédelem és egészségmegőrzés feladatait

A központi tartalmi szabályozásként megjelenő Alapprogram pedagógiai céljai mellett megjelennek az összevont Carolina Óvoda és Bölcsőde sajátos céljai is, melyek nem mondanak ellen az Alapprogram elveinek és filozófiájának, minden óvodai csoportban megvalósíthatóak:

- ✦ az egyéni képességek egyéni ütemű fejlesztése
- ✦ a gyermek jogainak és érdekeinek érvényesítése
- ✦ a személyiség fejlesztése a komplex tevékenységrendszeren keresztül
- ✦ környezettudatos magatartás kialakítása, a hazaszeretetre nevelés szemléletének formálása
- ✦ széles körű kapcsolattartási rendszer a gyermek érdekében
- ✦ az óvodai tagintézmények egységes szakmai elveinek deklarálása

A Nevelési Program alapelvei, céljai és feladatai egymásra épülnek, egymással koherensek, és a 3-7 éves korú gyermekek személyiségfejlődését szolgálja, az életkori sajátosságok figyelembe vételével, a jelenleg érvényben lévő óvodapedagógiai irányelveknek megfelelően.

A tervezett feladatok a célok elérését segítik, alapjai az óvodapedagógusok tervszerű, tudatos munkájának.

A szervezeti és időkeretek illeszkednek a program koncepciójához, az életkori sajátosságokhoz. Figyelembe veszi a gyermekek szükségletét, terhelhetőségét, motiváltságát, az óvoda adottságait.

Az óvoda – család együttműködésének formái a nevelőpartneri kapcsolat kialakítását szolgálja, biztosítva a befogadó, nyitott óvoda-modellt.

A Bölcsődei Nevelés Szakmai Programja

A bölcsődei nevelés a Carolina Óvodában szervezeti integráció keretében működik.

Az intézményegység szakmailag önálló, gondozási- nevelési koncepciója a Helyi Nevelési Program önálló fejezeteként jelenik meg.

A bölcsődei szakgondozók a bölcsőde szakmai programjának kidolgozásánál figyelembe vették az 1997. évi XXXI. számú gyermekek védelméről szóló törvényt és a bölcsőde központi tartalmi szabályozását, a Bölcsődei Nevelés Országos Alapprogramjának irányelveit. A bölcsődei nevelés feladat-, és tevékenységrendszere, valamint alapelvei kompatibilisek és nem mondanak ellen az országos irányelveknek.

Tartalmazzák mindazokat a gondozási-, és nevelési feladatokat, melyek 20 hetes kortól elősegítik a gyermekek fejlődését a gyermekek napközbeni ellátásának keretei között.

A családi nevelés kiegészítőjeként biztosítja a gyermekek gondozásának, nevelésének folyamatosságát.

A bölcsőde két bölcsődei csoporttal működik, melynek személyi feltételei, a szakgondozók végzettsége, és tárgyi feltételei biztosítottak.

A cigány kisebbséghez tartozó gyermekek integrált nevelése

A Carolina Óvoda és Bölcsőde az esélyegyenlőségi törvény és a 32/1997. évi MKM rendelet alapján kidolgozta a Nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek integrált nevelésének részprogramját.

A részprogram figyelembe veszi:

- ✚ 2003. évi CXXV. törvény, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.
- ✚ 32/1997. évi MKM rendelet a Nemzeti etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvéről
- ✚ Az Óvoda Helyi Nevelési Programjával kompatibilis, azt kiegészíti a cigány gyermekek specifikus nevelési feladataival.

A jogszabályi hivatkozások, a törvény szövegének idézése megtalálható a részprogramban.

Vázlatos képet kapunk a Sárospatakon élő cigány kisebbséghez tartozó gyermekek problémáiról, az ebből adódó óvodai feladatokról, a rendszeres óvodába járás elősegítéséről.

A részprogram elsősorban a cigány családok életviteléből következő gyermekvédelmi feladatokra helyezi a hangsúlyt.

Javasolnám kiegészíteni a részprogramot a multikulturális nevelés tartalmával, a cigány gyermekek személyiségfejlesztésének speciális feladataival.

A multikulturális nevelés szervezeti kerete az integráció, mely alapján az óvodai nevelés során a társadalmi többségi kultúra, a szocializáció folyamatában befogadóvá válik a kisebbségi kultúra iránt.

A részprogramot azokban az óvodákban kell bevezetni és alkalmazni, ahol a cigány kisebbséghez tartozó gyermekek óvodáztatása történik.

Cigány Kisebbségi Önkormányzat képviselőivel a Helyi Nevelési Programot, és annak részprogramját meg kell ismertetni, és lehetőséget kell biztosítani az egyetértés kinyilvánítására.

A képviselők egyetértésükkel vállalják az együttműködést, a segítségnyújtást a program minél eredményesebb megvalósítása érdekében.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének részprogramja

Sárospatak Város Önkormányzat Képviselő-testülete 9300-3/136/201. (V.28) számú határozatával kiadott az óvoda Alapító Okiratának megfelelően, az óvoda nevelőtestülete elkészítette a Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének részprogramját.

A fenntartó ellátandó alaptevékenységnek jelöli meg óvoda számára az SNI-s gyermekek óvodai ellátását.

A sérülésspecifikumok közül az óvoda az integrált nevelés keretein belül a következőket vállalja fel:

- ✚ az enyhe és közép súlyos fogyatékos gyermekek
- ✚ az autisták
- ✚ a hiperaktívak
- ✚ a magatartási és beilleszkedési zavarral küzdő gyermekek fejlesztését.

Az óvodapedagógusok szakmailag felkészültek a szakemberek irányítása mellett az értelmileg akadályozott gyermekek integrált nevelésére, mely az ép gyermekekkel együtt, a differenciálás módszerével megvalósítható.

A nevelőtestület szakmai kompetenciája a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében:

✚ Egészségfejlesztő mentálhigiénikus	2 fő
✚ Mozgásfejlesztő pedagógus	9 fő
✚ Fejlesztő pedagógus	8 fő

A részprogram azokra a gyermekekre vonatkozik, akik ennek megfelelő szakértői véleménnyel rendelkeznek.

Javasolnám kidolgozni a részprogramban azokat a fejlesztési területeket és tartalmakat, melyek az Alapító Okiratban megjelölt sérülésspecifikumra vonatkoznak, és melyek a rendellenességével küzdő gyermek fejlesztése megkövetel.

A Helyi Nevelési Program bevezetése:

2010. szeptember 01-től az óvodai intézményeknek az alapprogram módosításainak megfelelően felülvizsgált, és a fenntartó által jóváhagyott nevelési programmal lehet megkezdniük a 2010/ 2011 nevelési évet.

Ennek a kötelezettségének tett eleget a Carolina Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete, amikor az összevont intézmény óvodapedagógusai felülvizsgálták eddigi nevelési programjukat, figyelembe vették az központi tartalmi szabályozás módosításait és ennek megfelelően kidolgozták az egységes szemléletű, minden óvodai csoportra kötelező érvényű helyi nevelési programjukat.

A program jóváhagyása előtt megtörtént a legitimációs eljárás, az érintettek megismerték és véleményezték a programot.

Az óvodapedagógusok az óvodapedagógia irányelveit, a programmódosítás tartalmi jegyeit figyelembe véve, módszertani szabadságukkal élve végezhetik a következő nevelési év tervezőmunkáját és a pedagógiai gyakorlatát.

Az óvodapedagógusok pedagógiai felelőssége, szakmai kompetenciái a nevelési program megvalósításának garanciája.

Ezúton kívánok az óvodapedagógusoknak, az óvoda vezetőjének további szakmai sikereket, elismerést és megbecsülést.

Szirmabesenyő, 2010. július 28.

Tisztelettel:

Farkasné Borza Éva
közoktatási szakértő

Farkasné Borza Éva
Közoktatási szakértő
3711 Szirmabesenyő, Állomás út 67.
Adószám: 73174419-3-23
ES-366246